БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 183 (6618)
СЕНТЯБРИИН 11
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгын темпые түргэдхэхэ

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон колхозно таряашад хүдөө ажахынгаа бүхы һалбаринуудые амжалтатайгаар хүгжөөхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байна.

Хурдан темпээр ургажа байгаа манай ороной хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр таһалгаряагүйгөөр хангахын тулада, арад зоной материальна болон культурна эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангахын тулада, нэн түрүүн, газартаряалангай бүхы культурануудай талмайе үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ, малажалые жэшээтэ һайнаар эрхилхэ шухала гэжэ манай парти, советскэ правительство заана.

Манай республикын олонхи колхозууд энэ жэлдэ хабарай тарилгые урда урда жэлнүүдэйхидэ орходоо эмхитэй һайнаар, агротехническэ болзорнуудта үнгэргэһэнэй ашаар полинууд дээрэ муу бэшэ таряа ургуулжа шадаа. Ургуулһан таряагаа саг болзор соонь, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаха гээшэ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй дайшалхы зорилго мүн болоно.

Мүнөө үедэ таряа хуряалгын хүдэлмэри түлэб дундаа ябажа байна. Колхозуудай тарялан дээрэ МТС-үүдэй олон тоото комбайнууд, тракторнууд ажаллана. Ургаса хуряалгын кампаниие ба гүрэндэ таряа тушаалгые эрхим һайнаар эмхидхэжэ, колхозуудайнгаа ниитын ажахые улам саашадань бэхижүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе гэһэн мухаршэбэрэйхидэй уряае хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, республикымнай хэдэн түрүү колхозууд эдэбхитэй һайнаар ажаллажа, ургасяа һайн шанартайгаар хуряажа, таряа тушаалгаар гүрэнтэеэ болзорһоонь урид тоосожо байна. Сэлэнгын аймагай Маленковой болон Тельманэй нэрэмжэтэ, Заиграйн аймагай Сталинай, Кабанскын аймагай «XVII партсъезд», Кировэй, Маленковой, Чкаловай, Хориин аймагай Молотовой, Ждановай, Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд таряа бэлэдхэхэ жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнгээ түлөө республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

Таряа хуряалгые ба гүрэндэ тушаалгые эршэтэй һайнаар ябуулжа байһан колхозууд республика соомнай үшөөл олон байха юм. Байкало-Кударын, Иволгын, Кабанскын аймагуудай олонхи колхозууд жэшээтэ һайнаар ажаллана, тэрэнэй ашаар дурсагдагша аймагууд мүнөө таряа гүрэндэ тушаалгаар республика соогоо түрүү һууринуудые эзэлнэ.

Ургаса хуряалгын ба гүрэндэ таряа тушаалгын темп комбайнуудай хүдэлмэриһөө нилээд дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Энээниие бодотоор ойлгоһон механизаторнууд, социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, ажалай эрхим жэшээ харуулна. Бичурын МТС-эй комбайнер Леон Савельев, Сэлэнгын МТС-эй —Федор Аверин, Иволгын МТС-эй — Дашинима Будаев, Ново-Брянска МТС-эй комбайнер Владимир Жерлов тэгшэд өөһэд дээрээ даажа абаһан машинануудаа һайнаар харууһалжа, тэдэниие техническэ талаарнь зүбөөр ашаглажа, ажалай үндэр бүтээсэ түйланад.

Энэ мэтын һайн үрэ дүнгүүдые харуулдаг хэдэн олон колхозуудай, механизаторнуудай байбашье, таряа хуряалга республика дотор юрэнхы дээрээ тон хангалтагүйгөөр ябажа байна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сентябриин 5-най байдалаар Закаменай, Кяхтын, Түнхэнэй, Зэдын, Ториин, Бичурын ба зарим бусад аймагуудай колхозууд, дунда жэшээгээр, хуряалгынгаа түсэбые арайхан гэжэ 20—30 процент дүүргэһэн байха юм. Энээнһээ дулдыдан дээрэ нэрлэгдэһэн аймагууд гүрэндэ таряа тушаалгые таһалдуулжа байнад.

Дурсагдаһан аймагууд ямар шалтагаануудһаа боложо иимэ ехэ гээгдэлдэ ороо б гэхэдэ, тус аймагуудай диилэнхи колхозууд болон МТС-үүд таряа хуряалгые бэлэдхэл муутайгаар хожомдожо эхилһэн байна. Энээнэй эсэстэ мүнөө колхозуудайнь полинууд дээрэ хэдэн арбаад комбайнууд олонхи ушарнуудта эбдэржэ, заһабарилгада ороод миил байна. Жэшээлхэдэ, Ториин, Курбын, Хориин, Закаменай МТС-үүдэй комбайнова паркын хахадһаа ехэнхинь үдэрэйнгөө нормые оройдоо 35—40 процент дүүргэнэ. Эдэ МТС-үүдэй механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй, ямаршье ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, зарим газарнуудта таряан ехэ гээлтэ хоролтодо ороно, гутана. Манай газетын редакцида һаяын үдэрнүүдтэ ороһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Закаменай, Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай зарим колхозууд таряагаа хадаглаха складуудаар дутуу дээрэһээ, комбайнһаа гараһан таряае сэхэ поли дээрэ адхана, тиин бороо хурада оруулжа тэрэнээ үжөөн гутаана. Республикын зарим колхозууд хушалтатай тогуудые хүсэд бэлэдхэжэ шадаагүй, таряа сэбэрлэхэ машинануудые хүсэд хэрэглэнэгүй, сушилкануудые барижа ба заһабарилжа урьдөөгүй байшоо. Тиимэһээ таряан саг сагтаа сэбэрлэгдэн хатаагдангүй, хэдэ хэдэн зуугаад центнераар полинууд дээрэ миил обоолоотой хэбтэнэ. Энээнһээ боложо гүрэндэ таряа тушаалга хойшо татагдана, «Заготзерногой» пунктнуудта абаашагдаһан таряан һөөргөө бусажа ерэнэ.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юу харуулнаб гэхэдэ, республикын зарим аймагуудай партийна, советскэ болон хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй органууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд, колхозуудай правленинүүд ба МТС-үүдэй дирекцинүүд урда жэлнүүдэй алдуу дутуунуудһаа зохихо тобшолол хээгүй, харин тэдэнээ дабтажа байна, тиин гүрэндэ ба колхозуудай ниитын ажахыда ехэ хохидол ушаруулна.

Саашадаа эдэ мэтын дутагдалнуудтай эбсэжэ яашье болохогүй.

Партиин областной комитет болон республикын Министрнүүдэй Совет мүнөө үедэ ургаса хуряалгын ба гүрэндэ таряа тушаалгын темпые эрид дээшэлүүлхын тулада хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулганuудые хараалаад, нютагуудтахи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай үмэнэ тон харюусалгатай зорилгонуудые табижа байна. Тэдэнэр болбол таряа хуряалгадахи ба гүрэндэ тушаалгадахи дутуу дунданuудые энэ дары усадхаха ёһотой. Энэ зорилгоор, бүхы комбайнууд, жаткануud хуряалгада элсүүлэгдэхэ, тэдэнэй ажалай бүтээсэ эрид шууд дээшэлүүлэгдэхэ зэргэтэй. Ургаса хуряалгатай нэгэ мүһэн гүрэндэ таряа тушаалгын темпые түргэдхэхэ, колхозууд, аймагуудта үгтэһэн график заатагүй дүүргэгдэхэ, таряа зөөлгэдэ хабаадуулагдаһан бүхы транспорт һайнаар ашаглагдаха ёһотой. Энээниие эршэмтэйгээр бэелүүлхын түлөө таряа сэбэрлэдэг бүхы машинануудые, бүхы сушилкануудые түхэреэн сүүдхэ соо ажаллуулха хэрэгтэй. МТС-үүдэй, колхозуудай партийна организацинууд тарянан-ажал дээрэ ябажа байгаа колхознигуудай, механизаторнуудай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулха, социалистическэ мүрысөө үргэдхэхэ уялгатай.

Ургаса хуряалгын ба гүрэндэ таряа тушаалгын темпые түргэдхэжэ, эдэ шухала кампанинуудые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ гээшэ колхозууд болон МТС-үүдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Ороной полинууд дээрэ

ВЛАДИВОСТОК. Хорольско районой механизаторнууд эртын ороохото культурануудые хуряажа дүүргэбэ. Хизаарай таряа хуряажа дүүргэһэн гол районуудай хахадынь таряа хадалга дүүрэһэн тухай мэдээсэбэ.

Тарянай талмай хэды ехэ боложбошье, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо, нютаг бүхэндэ таряан тон түргөөр хуряагдажа байна. Хадалга комбайнаар хэгдэнэ, бүлэг бүлэгөөрөө комбайнаар таряа хуряаха метод ехэнүүд талмайнууд дээрэ һайнаар хэрэглэгдэнэ.

КУРСК. Областиин колхозууд хартаабха малталга эхилбэ. Кривецкэ МТС-эй зонодо хартаабха малтадаг тракторна дүрбэн машина полидо гараба. Тэдэнэр ургасын 60 процентһээ доошо бэшые малтахые хараална. (ТАСС).

Республиканска Хүндэлэлэй Доска

Республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын дурадхалаар таряа бэлэдхэхэ жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэһэнэйнгээ түлөө республиканска Хүндэлэлэй доскада иимэ колхозууд бэшэгдэбэ:

КАБАНСКЫН АЙМАГҺАА:

1. **XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз** (правлениинь түрүүлэгшэ С. А. Залуцкий, партийна организациин секретарь И. Н. Залуцкий).

2. **Кировэй нэрэмжэтэ колхоз** (правлениинь түрүүлэгшэ А. М. Обедин, партийна организациин секретарь П. В. Помулев).

3. **Маленковой нэрэмжэтэ колхоз** (правлениинь түрүүлэгшэ К. А. Черников, партийна эхин организациин секретарь И. Ф. Шигаев).

4. **Чкаловай нэрэмжэтэ колхоз** (правлениинь түрүүлэгшэ П. А. Качин, партийна эхин организациин секретарь А. Лютов).

ХОРИИН АЙМАГҺАА:

1. Ашангын сомоной **Молотовой нэрэмжэтэ колхоз** (правлениинь түрүүлэгшэ П. В. Байбородин, партийна организациин секретарь П. Байбородин).

2. Анаагай сомоной **Ждановай нэрэмжэтэ колхоз** (правлениинь түрүүлэгшэ Ш. Жамсаранов, партийна организациин секретарь Г. Б. Гомбоев).

ИВОЛГЫН АЙМАГҺАА:

1. **Молотовой нэрэмжэтэ колхоз** (правлениинь түрүүлэгшэ Д. Б. Цыденов, партийна организациин секретарь Д. Ц. Доржиев).

Нүхэр Л. Я. Егоровае Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшээр томилхо тухай Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Егорова** Лидия Яковлевнае Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй Түсэблэлгын Комиссиин Түрүүлэгшээр баталха.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. ЛОБСАНОВ.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город.
1953 оной сентябриин 8.

Нүхэр А. С. Пеньковае Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүнээр һунгаха тухай

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Пенькова** Анна Сергеевнае Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүнээр һунгаха.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. ЛОБСАНОВ.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город.
1953 оной сентябриин 8.

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһэнэй ойе тэмдэглэбэ

Лев Николаевич Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһэнэй ойе—энэ гайхамшагта үдэрые сентябриин 9-дэ манай бүхы орон тэмдэглээ.

Ородой агуухэ уранзохёолшын ойдо зорюулагдаһан баярай заседани Москвада болобо. Союзуудай Байшангай Колонно зал соо столицын предприятинуудай үйлэдбэриин түрүүшүүл, наука ба культурын ажал-ябуулагшад, дээдэ һургуулинуудай студентнүүд суглараа. Москвада байдаг посольствонууд ба миссинүүдэй толгойлогшод тэндэ мүн лэ байлсаа.

СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзай ба СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй зүгһөө уранзохёолшо К. А. Федин оролтын тобшо үгэ хэлээд, баярай заседаниие нээгээ.

— Толстойн ажабайдал тухай мэдэжэ абаха гэжэ К. А. Федин хэлэбэ, — тэрэнэй номуудые уншаха ба дахин уншаха эрмэлзэлгэнүүд, эдэ номуудые таһалгаряагүйгөөр, улам олоор, хэдэн миллион хэһэгээр хэблэн гаргалга хадаа советскэ культурын ехээр ургаһые ба үгын агуухэ национальна уранзохёолшодо уншагшадай ехээр дурладаг байһые харуулна.

Толстойе манай арад һайн мэдэдэг, тиимэһээ тэрээндэ дурлалга үргэлжэлһөөр гэжэ батаар хэлэжэ бидэнэр шадаха байнабди.

Ородой агуухэ уранзохёолшо Л. Н. Толстой тухай УССР-эй Наукануудай академиин бодото гэшүүн Н. К. Гудзи элидхэл хээ.

Баярай заседаниин һүүлээр ехэ концерт табигдаа. (ТАСС).

ПЕТРОЗАВОДСК, сентябриин 9. (ТАСС). Ородой агуухэ уранзохёолшо Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһэнэй ойе Карело-Финскэ ССР-эй ажалшад үргэнөөр тэмдэглээ.

Петрозаводскдо Карело-Финскэ гүрэнэй университедэй актова зал соо юбилейнэ вечер болобо. Л. Н. Толстойн ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай филологическа наукануудай кандидат И. Лупанова элидхэл хээ.

Ород драмын театрын ба Карело-Финскэ гүрэнэй филармониин артистнууд концерт харуулаа.

КАЗАНЬ, сентябриин 9. (ТАСС). Мүнөөдэр Казанска университедтэ мемориальна доска табигдаба. «Ородой агуухэ уранзохёолшо — Лев Николаевич Толстой Казанска университедтэ 1844 оной октябриин 3-һаа 1847 оной апрелиин 19 хүрэтэр һураа» гэһэн үгэнүүд мрамор дээрэ бэшэгдэһэн байха юм.

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойдо зорюулагдан актова зал соонь университедэй студентнүүдэй, профессорско-һургагшанарай составай баярай суглаан болобо.

Манай республикын столицада

Городой культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ородой агуухэ уранзохёолшо ба уранһайханай үгын мастер Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглээ.

Уржадэр республиканска лекторидо Л. Н. Толстой тухай лекци уншагдаа. Лекциин һүүлээр «Л. Н. Толстой» гэһэн документальна кинофильм харуулагдаа.

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ юбилейн болохоһоо урда тээ агуухэ уранзохёолшын творчество тухай пропаганда үргэнөөр ябуулһан байна. Библиотекын таһаг бүхэндэ номой выставкэнүүд, уншалгын зал соо «Уранзохёолшын ажабайдал ба творчество» гэһэн фотомонтаж ба номуудыень һайшаан дурадхаһан список үлгэгдэбэ.

200 шахуу хүнэй хабаадалгатай литературна вечер агуухэ уранзохёолшын юбилейтэй дашарамдуулан библиотекэдэ үнгэргэбэ. Тус вечертэ Л. Н. Толстойн ажабайдал ба творчество тухай педагогическа институдай багша нүхэр Белоусов элидхэл хээ. Һүүлээрнь драмтеатрын артистнарай, радиоинформациин таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй ба эдэбхитэй уншагшадай хүсөөр концерт харуулагдаһан байна.

Библиотекын уншагша педагогическа институдай студентка Герасимова Л. Н. Толстойн «Воскресение» гэжэ романһаа отрывок уншаа. Драмтеатрын артистнар—Терентюк, Мозуркевич гэгшэд «Анна Каренина» гэжэ романһаа сценэнүүдые гүйсэдхэһэн ба библиотекын уншагша Лубсанов «Хаджи Мурат» гэжэ зохёолһоо буряад хэлэн дээрэ отрывок уншаһан байна. Мүн уранзохёолшын «Дайн ба эб найрамдал» болон бусад зохёолнуудһаа тэрэшэлэн отрывогууд уншагдаһан байха юм.

Д. Жарков.

* * *

Уржадэр Улан-Удэ городой Пионернүүдэй ордондо ородой агуухэ уранзохёолшо Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойдо зорюулагдаһан пионернүүдэй вечер үнгэргэгдэбэ.

Тус вечертэ городой һургуули бүхэнһөө хамта 300 гаран пионернүүд байлсаба. «Л. Н. Толстой ородой агуухэ уранзохёолшо мүн» гэһэн темээр Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Гүрэнэй педагогическа институдай багша В. Н. Руднева лекци уншаһан байна. Лекциин һүүлээр «Л. Н. Толстой» гэжэ документальна кинофильм пионернүүдтэ харуулагдаа.

Мүн Пионернүүдэй ордоной библиотекэдэ Л. Н. Толстойн зохёолнуудай выставкэ эмхидхэгдэһэн байха юм.

Бурят-Монголой ажалшадай дура зориг

Эб найрамдал хамгаалха Бурят-Монголой республиканска Комитедэй пленумэй болоһон тухай манай газетэдэ мэдээсэгдээ һэн. Энэ пленум хадаа Советскэ правительствын гадаадын политикые Бурят-Монголой ажалшадай үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, уласхоорондын арсалдаата ба шиидхэгдээгүй бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Будапештскэ сессиин ба эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленумэй шиидхэбэринүүдые халуунаар дэмжэжэ, эб найрамдалай хэрэгые шэн габьяата ажалаараа бэхижүүлхээр тэдэнэй бэлэн байһыень гэршэлэн харуулба.

Пленумдэ түрүүлэн үгэ хэлэһэн уранзохёолшо нүхэр Х. Н. Намсараев иигэжэ мэдүүлбэ:

—Манай Бурят-Монгол арад зон бүхы советскэ ахадүү арадуудтай суг хамтадаа эб найрамдал хамгаалха Бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар һайхашаан дэмжэнэ. Дайн сэрэгтэ бидэнэр хэзээдэшье огто дурагүй, эб найрамдалые сахин батадхаха нугаршагүй бата зоригтой байһамнай лабтай. Тиимэ һэн туладаа Советскэ правительствынгаа гадаадын политикые бидэнэр үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэбди.

Эб найрамдалай бата бэхи түшэг тулгуури байһан Советскэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые, энхэ түбшэн жаргалта байдалые үнэн сэхэ ажалаараа бэхижүүлхэбди гэжэ баталан хэлэнэбди.

—Бидэнэр, Ленинэй ордентo паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, уласхоорондын шиидхэгдээгүй арсалдаата бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай эб найрамдал хамгаалха Бүхэдэлхэйн Соведэй уряае тон ехээр һайшаанабди. Хэлэһэн үгэеэ ажалаараа батадхадаг ябадал советскэ хүнүүдэй заншал болоо. 5 үдэрэй нормые нэгэ үдэр соо дүүргэжэ байхаб,—гэжэ олон стачогшо, стахановец Е. Г. Курочкин хэлэбэ.

—Дайнһаа һүрдэн айһанһаа бэшэ, харин амгалан ажабайдалые, үзэсхэлэнтэ һайхан ерээдүйе—коммунизмые байгуулха габьяата хүсэл эрмэлзэлгэ бүхы советскэ хүнүүдые эб найрамдал хамгаалха арюун нангин хэрэгтэ хүтэлнэ,—гэжэ республикын эвенкийскэ һургуулиин директор нүхэр Д. Ч. Хандажапова хэлэбэ.

—Курбын МТС-эй комбайнернууд Козлов, Рязанов ба бусад үдэрэйнгөө нормо 200—300 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Ново-Илькын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргээ. Галзууреһан империалистнуудай амыень хазаарлажа, дайн сэрэгые үүдхүүлхэгүйбди, габшагай ажалаараа Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэбди,—гэжэ Заиграйн аймагай ахалагша агроном, СССР-эй Верховно Соведэй депутат П. К. Метляев хэлэбэ.

Мүн энэ пленум дээрэ багша Е. М. Абросимова, КПСС-эй Городской райкомой секретарь нүхэр К. Е. Маслов, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, социалистическэ Ажалай герой нүхэр Р. С. Бубеев, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Г. Г. Заиграев, Бурят-Монголой профсоюзуудай областной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр М. М. Могнонов гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Эб найрамдал хамгаалха Бурят-Монголой республиканска Комитедэй пленум иимэ резолюци нэгэн дуугаар баталан абаба:

«Республикынгаа ажалшадай дура зоригые харуулан, эб найрамдал хамгаалха Бурят-Монголой республиканска комитет гүрэнүүдэй хоорондохи бүхы арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэһэн эрилтэ хэжэ, үргэн кампаниие дэлгэрүүлхыень бүхы үнэн бодолто хүнүүдые уряалһан эб найрамдал хамгаалха Бүхэдэлхэйн Соведэй Будапештскэ сессиин ба эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй августовско пленумэй шиидхэбэринүүдые бүрин һайшаана.

Республикымнай хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенци эб найрамдал хамгаалха Бүхэдэлхэйн Соведэй уряае халуунаар дэмжэхэ, уласхоорондын проблемэнүүдые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ нугаршагүй дура зоригоо харуулха, эб найрамдалай политикые бата бүхөөр ба эрид шууд бэелүүлэгшэ Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствые тойрон улам нигтаар жагсаха юм гэһэн бата этигэлээ эб найрамдал хамгаалха Бурят-Монголой республиканска Комитедэй пленум мэдүүлнэ.

Дайнай хара хүсэн сухарихал!

Уласхоорондын проблемэнүүдые эбэй ёһоор шиидхэхэ үзэл бодол илан мандаг лэ!»

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Социалистическэ мүрысөөе тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ шухала

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай коллектив 1953 ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байгаа. Жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые декабриин 21 болотор бүримүһэн дүүргэхэ, ажалай бүтээсые 15,4 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные 2,5 процент химдаруулха, бүтээн гаргаһан продукциингаа шанарые нилээд һайжаруулха гэжэ тус коллектив шиидэһэн юм.

Комбинадай олохон хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа һараһаа һара бүхэндэ дүүргэнэ ба үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, колбасна цех абажа үзэе. Нүхэд Синицын, Сажина, Колбин, Краснова, Королькова, Лин Чен-хо гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд үдэрэйнгөө даалгабарие 130—180 процент хүрэтэр дүүргэжэ, имагтал эрхим шанартай продукци гаргана. Тус цех июль һарада түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөөшье энэ цех комбинадайнгаа түрүү цехүүдэй нэгэниинь юм.

Энэ амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, цехын партийна организаци хүдэлмэришэдэй социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ, тэрээндэ бүхы хүдэлмэришэдые хабаадуулһан байна.

Мүрысөөнэй хэр зэргэ ябажа байһые, даалгабаряа хэн хүдэлмэришэнэй хайшан гэжэ дүүргэжэ байһые партийна бюро профсоюзна организацитаяа хамтадаа хододоо шалгажа, мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргадаг. Мүрысэгшэдэй хэһэн ажалай дүнгүүдые харуулха тусгаар доска тус цех дотор эмхидхэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүнгүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй амжалтанууд тухайда ханын газетэдэ, «дайшалхы хуудаһануудта» саг үргэлжэ бэшэгдэдэг. Мүн мүрысөөнэй хэр зэргээр ябажа байһан тухай асуудал цехын партийна организациин суглаан дээрэшье зүбшэн хэлсэгдэдэг.

Гэхэ зуура, тус комбинадай бүхы цехүүдтэ социалистическэ мүрысөөн иимээр эмхидхэгдээгүй байна. Консервын заводто, холодильна, тарна, үргэн хэрэглэлэй ба бусад цехүүдтэ социалистическэ мүрысөөн ехэ һулаар дэлгэрүүлэгдэнхэй. Энэ асуудалда тус цехүүдэй партийна организацинууд анхаралаа багаар хандуулна.

Жэшээнь, комбинадай консервнэ заводые абажа үзэе. Тус завод мүнөө алишье талаараа гээгдэжэ ябана. Колбасна цехтэл тон адли условитой байһан аад, тус завод яахадаа гээгдэнэ гээшэб? Энэ асуудалда тодорхой харюу үгэхын тулада консервнэ заводой хүдэлмэрие хаража үзэе.

Түбхын түрүүндэ, энэ заводто ажалай эмхидхэл тон хангалтагүй байна. Эндэхи хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Үйлэдбэриин түсэбые дүүргэлгын ба үлүүлэн дүүргэлгын шиидхэхы хүсэн болохо социалистическэ мүрысөөн эндэ тоогдодоггүй байха юм. Мүрысөөндэ заводой хүдэлмэришэдэй 75 процентнь хабаадуулагданагүй. Мүрысөөнэй дүнгүүд энэ жэлэй февраль ба июнь һарануудта согсологдоһоор, мүнөө болотор дахинаа гаргагдаагүй байха юм.

Үйлэдбэриин резервнүүдые комплексно ёһоор ашаглаха гэһэн үүсхэл энэ жэлэй июль һарын эхиндэ завод дотор гаргагдаһан байгаа. Магад энэ үнэтэ үүсхэлые һайнаар дэмжээ хада, консервнэ завод хэдэн зуу мянган түхэригэй продукци түсэбһөө үлүү гаргажа шадаха байгаа. Гэбэшье, энэ үүсхэл огто дэмжэгдэнгүйгөөр орхигдошоһон байха юм. Заводой партийна организациин секретарь нүхэр Артёмов ажалай энэ түрүү методые олоной шадабари болгохын түлөө оролдоогүй, үнэтэ үүсхэлые ёһотойгоор дэмжээгүй. Иимэһээ консервнэ завод хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, аяар 2,5 миллион түхэригэй гарзада оронхой.

Мүн тэрэшэлэн үргэн хэрэглэлэй цехтэ социалистическэ мүрысөөн хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Ямар уялгануудые бүхы цехээрээшье, хүдэлмэришэдэй тус тустаашье абаһаниинь мэдэгдэнэгүй. Энэ цехын 45 хүдэлмэришэдэй тэн хахадынь үдэр бүри нормоёо дүүргэнэгүй. Мүнөө тус цех дотор 1 миллион шахуу түхэригэй продукци хэбтэнэ. Тус продукци муугаар хадаглагдажа байһан дээрэһээ гутажа, хэрэггүй боложо байна.

Социалистическэ мүрысөөе ёһотойгоор дэлгэрүүлжэ шадаагүй дээрэһээ тус комбинат валовой продукци бүтээн гаргаха 1953 оной түрүүшын хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүйһөө гадна, продукциингаа өөрынь үные бүри ехэ болгожо, 3 миллион түхэригэй гарзада ороһон байна.

Үйлэдбэриингөө түсэбые комбинадай дүүргээгүй байһан ушарта партийна организациин бюро ямаршье анхарал хандуулнагүй. Партийна бюрогой заседани дээрэ социалистическэ мүрысөөн тухай асуудал мүнөө болотор нэгэшье удаа зүбшэн хэлсэгдээгүй байха юм. Социалистическэ мүрысөөндэ олонхи коммунистнуудайнгаа хабаадаагүй байһандань партийна бюро мүн лэ ямаршье һаналаа табидаггүй байна.

Комбинадайнгаа бүхы хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие эрид һайжаруулха хэрэгтэнь мяха-консервын комбинадай партийна организацида КПСС-эй Пригороднэ райком туһалха бэзэ гэжэ найдагдана.

И. Григорьев,
В. Леонидов.

Нүхэр Дармаев агитационно хүдэлмэри тооногүй

Таряа хуряалгын эгээл халуун үе ябажа байһаниинь элитэ. Ажахын-политическэ энэ шухала кампание амжалта түгэсөөр шиидхэхын тулада ажалшадай дунда горьтойхон политическэ хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой. Энэ зорилгоёо Заиграйн аймагай Дээдэ-Илькын Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Дармаев мэдэнэгүй гэхын аргагүй. Теэд, мүнөө таряа хуряалгын үедэ энэ колхозой гэшүүдэй дунда политическэ хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Колхозой партийна организациин агитколлективэй бии үгыншье абаһаар мэдэгдэнэгүй.

Партийна организациин секретарь нүхэр Дармаевай хэлэһэнэй ёһоор, агитколлектив 12 хүнһөө бүридэнхэй юм ха. Тэдэнэй 6-ниинь таряа хуряалгада хабаадалсажа ябаһан колхознигуудай дунда агитационно хүдэлмэри ябуулха даалгабаритай. Гэбэшье, таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо тэдэнэр нэгэшье удаа хөөрэлдөө үнгэргөөгүй, колхознигуудтаа газетэшье уншажа үгэдэггүй байха юм.

Энэншье ехэ гайхалтай бэшэ. Юуб гэхэдэ, агитатор гэжэ нэрлэгдэдэг олонхи хүнүүдынь агитатораар томилогдоһоноо мүнөө хүрэтэр мэдэхэгүй байба.

—Агитатор болобош, колхозчигуудай дунда хөөрэлдөө үнгэргэхэ ёһотойш, газетэ уншажа үгэжэ бай гэжэ намда хэншье хэлээгүй, —гээд агитатор гэжэ нэрлэгдэдэг нүхэр Лодоев сэхэ мэдүүлбэ. Мүн иимэ харюу бусадшье «агитаторнуудһаань» дуулажа болоно.

Тус колхозой коммунистнууд ба комсомолецууд «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монгольская правда» газетэнүүдые, мүн центральнашье газетэнүүдые захижа абадаггүй байха юм.

Гадна, үбһэ, таряа хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэлгэдэ зорюулагдаһан плакатанууд, лозунгнууд мүнөө болотороо колхозой конторо соо эбхээтэй зандаа хэбтэжэ байна. Тэдэниие нүхэр Дармаев июль һарада партиин Заиграйн айкомһоо асарһан байгаа. Тэрэ гэһээр эдэ лозунгнуудаа өөрөөшье дэлгээжэ харааг үй, мүн хүндэшье харуулаагүй юм. Мүнөө полевой стан, тракторна вагончигууд дотор нэгэшье плакат, лозунг харагданагүй.

Тэрэшэлэн таряанажалай бригаданuудта показателиин доска эмхидхэгдээдүй байна. Эндэ ханын газетэнүүд, «дайшалхы хуудаһанууд» оройдоо гаргагдадаггүй байха юм.

Колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй дээрэһээ эндэ ажалай эмхидхэл ба журам ехэ муу. Таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэгүй. Энэ бүгэдэ дээрэһээ Молотовой нэрэмжэтэ колхоз таряа хуряалгаар аймаг дотороо мүнөө гээгдэжэ ябана.

Агитколлективээ нүхэр Дармаевай хүтэлбэрилдэггүй байһаниинь Заиграйн партиин айкомдо мэдээжэ байха гэжэ һанагдана. Теэд юундэшьеб, партиин айком мүнөө болотор зохихо хэмжээ абанагүй.

Ш. Чимитдоржиев.

«Кооператор комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиин трикотажна цехын бүд нэхэгшэ нүхэр Е. Григорьева үйлэдбэриин нормые һара бүхэн 150—160 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Е. Григорьева ажаллажа байна.

Н. Уховай фото.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Кабанскын аймагай Таракановска тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр П. И. Таракановская, Курумканай аймагай Курумкан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Х. Д. Ларионова, Прибайкальска аймагай Ильинка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. Н. Старкова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 9 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор, долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 21 хүн шагнагдаба. Мүн «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 37 хүн, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 42 эхэнүүд шагнагдаһан байна.

Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба

Һаяхан БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Чувьюров Ждановай нэрэмжэтэ Иркутска гүрэнэй университедэй доцент Ф. А. Кудрявцевта ба Сталинска шангай лауреат, СССР-эй Наукануудай академиин материальна культурын институдай профессор А. П. Окладниковта Бурят-Монголой түүхые шэнжэлхэ ба зохёохо хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө БМАССР-эй 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан шагнагдаһан шангуудыень — БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудые барюулба.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ КОЛХОЗ БҮХЭН ДҮҮРГЭХЭ ЁҺОТОЙ

Тэжээл бэлэдхэлгэ муугаар ябуулагдана

ЗАИГРАЕВО. (**Телефоноор абтаба**). Аймагай олонхи колхозууд энэ жэлдэ ниитынгээ малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө таһалдуулхын туйлда хүрөөд байна. Сентябриин 5-най байдалаар аймаг соо үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб арайхан гэжэ хахадһаа үнгэргэгдэһэн, силос дараха түсэб 30,5 процент дүүргэгдэһэн байна.

Малажал ехэтэй Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ илангаяа муугаар ябуулагдана. Эндэ хэрбээ түсэбэй ёһоор 17200 центнер үбһэн бэлэдхэгдэхэ ёһотой байгаа һаа, мүнөө 6700 центнер бэлэдхэгдээд байна. Силос даралга һаял эхилэгдээ. Эндэ силостэ орохо 2 гектар наран сэсэг хуряагдангүй байжа хүлдэшоо. Үбһэ тэжээл хуряажа абаха түсэбэй һая хахадлажа байбашье, энэ хүдэлмэридэ оройдоо 25 хүн табигданхай. Теэд тэдэ хүнүүд ажалай эмхидхэлэй һула дээрэһээ бүтээсэ багатайгаар хүдэлмэрилнэ, үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй хүнүүд олон. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Комендантов хүдэлмэришэдөөр дутамагбди гэһэн шалтаг барьяад, үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ хүсэ нэмэжэ элсүүлхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха тушаа хэмжээ абанагүй, энэ шухала кампанида харюусалгагүйгөөр, хойрогоор хандана.

Нүхэр Бадмаев түрүүлэгшэтэй «Улаан-Эрхирик» колхоздо үбһэ хуряалгын хүдэлмэри мүн лэ муугаар ябуулагдана. Энэ колхоз хэдэн мянган малтайшье һаа, байгша ондо үбһэ тэжээл багаар бэлэдхэбэ. Түсэбэй ёһоор 35330 центнер үбһэн хуряагдажа абтаха ёһотой аад, мүнөө арайхан гэжэ 19125 центнер хуряагдаа.

Мүн Доодо Курбын сомоной Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта үбһэ хуряалгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө холо дүүргээгүй байһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүнүүднай хаанашье хүртэнэгүй гэһэн шалтаг баридаг. Теэд техникын хүсэн дүүрэнээр ашаглагданагүй, энэ зундаа морин сенокосилканууд дунда жэшээгээр хахад нормо дүүргээ.

Аймгүйсэдкомой зүгһөө хиналта, эрилтын һула байһан дээрэһээ Курбын ба Ново-Брянска МТС-үүдэй харьяата колхозуудтаа үбһэ хуряалгадань муугаар туһална. Эдэ МТС-үүд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө һаял хахадһаань үнгэрүүлжэ ябана. Теэд үбһэ хуряалгын тракторна агрегадууд зогсоогдошонхой.

Аймагай олонхи колхозууд таряа хуряалгаараа һамаараад лэ, ниитынгээ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгые мартажархёо.

М. Варфоломеева.

Луговодой эршэтэ ажалай үрэ

Бидэнэр, колхозуудай түрүүлэгшэнэрые бэлэдхэхэ хүдөө ажахын дунда һургуулиие энэ жэлдэ дүүргэхээ байгшад зундаа Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, үйлэдбэриин практика гараха зуураа, олон һалбарита ажахытайнь, суудa гараһан түрүүшүүлэйнь хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй һайса танилсаһан байнабди. Гадна, үбһэ хуряалгадань туһалалсаабди.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой анха түрүүн тогтоһонһоо хойшо мүнөө болотор луговодоор саг үргэлжэ хүдэлмэрилжэ байһан Сампил Аюшеевич Банзаракцаевай хүдэлмэриин дүй дүршэл манда тон һонирхолтой, һургаалтай байгаа. Даалгабарита участогтаа үбэл хабарай сагта агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар үнгэргэдэгэй ашаар нүхэр Банзаракцаев жэл бүри үбһэ ногооной үндэр баян ургаса хуряадаг байна.

Үнгэрһэн жэлдэ тэрээндэ колхозой правлени урдань даажа байһан 300 гектар сабшалангыень дахинаа даалгажа үгэһэн байгаа. Тэрэ участок дээрээ нүхэр Банзаракцаев үнгэрһэн үбэл, хабартаа, зунай эхеэр ехэ хүдэлмэри хээ. Гансахан нагшэбхэ 300 гаран тэргэ гаргажа адхаһан, ехэхэн талмай дээрэ саһа тогтооһон, уһалуури хэһэн байна.

Даалгагдаһан участогтаа агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд һайнаар үнгэргэһэнэй ашаар нүхэр Банзаракцаев энэ жэлдэ үбһэ ногооной һайн ургаса ургуулаад, гээлтэ хоролтодо оруулангүй хуряажа абаба. Энэ жэлдэ тэрэ бүхы талмай дээрэһээн валова суглуулбариин талаар республикын суута луговод Санжановһаа үлүү ехэ үбһэ хуряагаа. Сабшалангай зарим участогай гектар бүриһөө 60—70 центнер үбһэн хуряагдаа.

Б. Доржиев.

Үбһэ тэжээл элбэг ехээр хуряахын түлөө

СОСНОВО-ОЗЁРСК. (**Телефоноор абтаба**). Яруунын аймагай «Коминтерн» колхозой гэшүүд энэ жэлдэ ниитынгээ адуу малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ шиидэд, үбһэ хуряалгын хүдэлмэрие муу бэшээр ябуулжа байна. Мүнөө таряа хуряалгын халуун хүдэлмэринүүдэй ябажа байбашье, үбһэ хуряалгын темпые һуларуулнагүй. Илангаяа Дамба Раднаевай хүтэлбэрилдэг 6 хүнһөө бүридэһэн тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр 215 гектар үбһэ сабшаха түсэбтэй байһан аад, 228 гектар сабшажа, 2078 центнер үбһэ хуряаба. Энэ үбһэнэй 2034 центнерынь һурилэгдөө. Бригадын гэшүүн Б. Аюрзанаев морин сенокосилкын машинист В. Цыдендамбаев гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабарие ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн коммунист Шойдоковой хүтэлбэрилдэг 7 хүнһөө бүридэһэн үбһэ хуряалгын бригадынхид һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр үбһэ сабшаха түсэбөө 135 процент дүүргэжэ, хамта 2233 центнер үбһэ хуряагаа.

Эндэ үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүд үшөө орой болотор үргэлжэлхэ юм.

Д. Бадмаев.

СОЦИАЛИЗМЫН ОРОНОЙ БЮДЖЕТ

С. ДУБРОВСКИЙ, БМАССР-эй Финансын министрын орлогшо

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ баталагдаһан хуулиин ёһоор СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет доходоороо 544,2 миллиард түхэригөөр, гаргашааараа 530,5 миллиард түхэригөөр, тиихэдэ доходынь гаргашаһаа 13.7 миллиард түхэриг ехэ байхаар баталагдаа.

Жэл бүри ургажа байдаг советскэ бюджедэй эшэ үндэһэниинь социалистическэ ажахыһаа ородог доходууд болоно. Энэ жэлэй Гүрэнэй бюджедэй бүхы доходой 86 процентнь предприятинууд ба ажахын организацинуудһаа орохо юм. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулхада, СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй гаргашануудай 70,3 миллиард түхэригөөр ехэ болохотой хамта, налог ба урьһаламжануудаар болон бэшэшье татабаринуудаар хүн зонһоо бюджедтэ орохо орошонууд 1953 ондо 1952 онойхиһоо 15,3 миллиард түхэригөөр бага болоо.

Тиихэдэ капиталистическэ оронуудта гүрэнэй бюджедэй доходой гол ехэнхи хубинь хүн зонһоо ородог орошонууд болоно. Хүн зонһоо ородог орошонууд США-гэй бюджедэй бүхы орошонуудай 98 процент, Англиин бюджедэй 95 процент, Франциин бюджедэй 98 процент болодог байна.

Манайда энэ жэлэй бюджет соо хүн зоной дунда гүрэнэй урьһаламжануудые тараалгаһаа орохо мүнгэн зөөри нёдондонойхиһоо хоёрһоо үлүү дахин бага болоо. Тиихэтэй хамта хүн зондо гүрэнэй урьһаламжануудай облигацинуудай үныень түлэхэ ба шүүбэринүүдые түлэхэ гаргашанууд 9,8 миллиард түхэриг гэхэ, гү, али нёдондонойхидо орходоо 3 миллиард шахуу түхэригөөр ехэ болохо байна.

Хүдөө нютагуудтахи хүн зоной ажабайдалые улам һайжаруулхын тула парти болон правительствын гаргадаг оролдолгые хүдөө ажахын налог тухай шэнэ Хуули эли тодоор гэршэлнэ. Колхозно таряашад болон хүдөөдэ ажаһуудаг бусад хүн зонһоо абтаха налог 1953 ондо нёдондо жэлэйхиһээ 4,18 миллиард түхэригөөр бага болгогдоо.

Манай бюджедэй онсо илгаань юуб гэхэдэ, бюджедтэ хүн зоной оруулһан мүнгэниинь тэдэндээ ехэ болоод һөөргөө бусадаг. Мүнөө жэлдэ Советскэ Союзай ажалшад хубиингаа доходуудһаа налог болон татабаринуудаар, урьһаламжа захилгаар 65 миллиард түхэриг гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 21 миллиард түхэриг багые бюджедтэ оруулха юм. Тиихэдэ ажалшад бюджедһээ 192 миллиард түхэриг гэхэ гү, али түлэһэн түхэриг бүхэндөө гүрэнһөө гурбан түхэриг шахуу абаха байна. Энэнь гэгээрэлдэ, арадай элүүрые хамгаалгада, юумэнэй сэн химдаруулгада хэгдэдэг һомололгонууд, тэдхэмжэ ба пенси, урьһаламжын шүүбэри түлэлгэ болоно.

СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй мүнгэн зөөри түбхын түрүүндэ капитальна ехэ ехэ барилгануудые, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хэлбэришэгүй ургалтын үндэһэ һуури бологшо хүндэ индустриие, хүдөө ажахы, транспорт, гэгээрэл, арадай элүүрые хамгаалга болон социальна тэдхэмжые финансировалгада, наукые хүгжөөлгэдэ, гүрэнэй захиргаан болон обороные финансировалгада зорюулагдана. 1953 оной бюджедһээ 192,5 миллиард түхэриг арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 129,8 миллиард түхэриг, оборонодо 110,2 миллиард түхэриг, гүрэнэй аппарадые тэдхэлгэдэ 14,3 миллиард түхэриг зорюулагдаба.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудые финансировалгада һомологдоһон мүнгэн зөөриһөө гэгээрэлдэ 62,1 миллиард түхэриг, элүүрые хамгаалгада ба физическэ культурые хүгжөөлгэдэ 24,8 миллиард түхэриг, социальна тэдхэмжэдэ, социальна страхованида, олон хүүгэдтэй ба эрэ нүхэргүй эхэнүүдтэ үгтэхэ гүрэнэй тэдхэмжэдэ 42,9 миллиард түхэриг гаргахаар бюджедээр хараалагдаа.

Эдэ тоонууд хадаа социализмын экономическа гол хуули ёһые Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствын хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлжэ байһые гэршэлнэ.

Капиталистическэ оронуудта тад ондоо байдаг. Тэндэ бюджет хадаа зэбсэгжэлгын ба дай үүдхэлгын зэбсэг болоно, арадай гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын, гэр байра барилгын хэрэгтэ тон багахан мүнгэн зөөри һомологдоно. Бюджедэй 80 процентһээ үлүүнь сэрэгэй гаргашануудта зорюулагдана. Капитализмын оронуудта бюджет хадаа ажалшадай доходые монополистнуудай карманда оруулха арга зэбсэг болодог байна.

США болон бэшэшье буржуазна гүрэнүүдэй нэгэшье правительство медицинскэ туһаламжа түлэбэригүйгөөр үзүүлхэ, олон хүүгэдтэй ба эрэ нүхэргүй эхэнүүдтэ тэдхэмжэ үгэхэ хэрэгтэ гү, али хүдэлмэришэдэй курортдо, санаторидо ба амаралтын гэрнүүдтэ амархын тула мүнгэн зөөри гаргашалдаггүй.

Тиимэ болохолоороо, капиталистическэ оронуудай бюджедһээ манай советскэ бюджет тад ондоо байна. Тэрэ болбол социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ бюджет мүн.

Манай Бурят-Монголой АССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет һаяхан үнгэрһэн БМАССР-эй Верховно Соведэй V сессеэр баталагдаа. Манай республикын ажахын ба соёл культурын түргэн ургалтые бюджет эли тодоор харуулна. Хэрбээ Бурят-Монголой АССР-эй бюджет 1923 ондо 2,3 миллион түхэриг байгаа һаа, дайнай урдахи 1940 ондо 122,7 миллион түхэриг, 1953 ондо 268 миллион түхэриг гэхэ гү, али Бурят-Монголой түрүүшын бюджедһээ 117 дахин ехэ болоһон байна.

Республикымнай бюджедһээ социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта гаргашалагдадаг мүнгэн зөөриин хэлбэришэгүй ургалта болбол бурят-монгол арад тухай парти ба правительствын анхарал оролдолгын эли тодо гэршэ болоно. Хэрбээ энэ хэрэгтэ республикын бюджедһээ 1923 ондо оройдоо 989 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байгаа һаа, 1953 ондо 203,7 миллион түхэриг гаргашалагдаха юм. Энэ гаргаша гушан жэл соо 200 дахин ехэ болоо.

Хэрбээ революциин урда тээ бурядууд бэшэг мэдэхэгүй, өөрын үзэг бэшэггүй байгаа һаа, мүнөө республика доторнай 700 эхин, долоон жэлэй ба дунда һургуулинууд, 11 техникум, 3 институт бии болонхой. Тэндэ хамта дээрээ 105 мянган хүн һурана.

Арадай элүүрые сахиха, физическэ культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табигдана. Энэ хэрэгтэ 1946 ондо 26 миллион түхэриг һомологдоһон байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 72,6 миллион түхэриг һомологдобо. Больницануудай тоо 1940 онойхитой сасуулбал 1953 ондо хоёр дахин олон болоо. Мүнөө республика доторнай аргаламжын 425 эмхи зургаан хүдэлмэрилжэ байдаг.

СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин шиидхэбэринүүд Гүрэнэй бюджедэй доходуудые дүүргэлгэдэ ажахын доторой арга боломжонуудые бүрин элсүүлхэ, продукциин өөрынь үные химдаруулха, арьбалалгын ёһо гуримые улам шангадхаха, финансова заршамые наринаар сахиха зорилго табиһан байна.

Социалистическэ гүрэнэй эрхэ байдалда бюджедые дүүргэлгэдэ бүхы предприятинууд, организацинууд, эмхи зургаанууд хабаадалсадаг. Тэдэнэр бюджедтэ оруулха налог болон түлэбэринүүдээ хуулияар тогтоогдоһон болзор соо гүйсэд оруулха ёһотой. Бюджедтэ орохо мүнгэн зөөрие хаһа саг соонь дүүрэнээр оруулха гээшэ бюджедээр хараалагдаһан бүхы хэмжээ-ябуулгануудые болзор соонь финансировалха арга олгоно.

Гэбэшье, манай республикын олон министерствонууд, предприятинууд ба организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд бюджедэй үмэнэхи финансова уялгануудаа дүүргэнэгүй. Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо бага голнуудай управлени (начальнигынь нүхэр Стрельников, главна бухгалтер Епанчинцева) БМАССР-эй республиканска бюджедтэ олзоһоо оруулха түлэбэреэ нэгэтэшье тогтоогдоһон саг соонь оруулаагүй. Мүн энэ мэтээр Еловско барилгын материалнуудай комбинадай директор нүхэр Глот (главна бухгалтерынь Сытина), «Бурмонголстрой» трестын директор нүхэр Кришталь (главна бухгалтерынь нүхэр Середкина) гэгшэд республиканска бюджедтэ ашаг олзоһоо оруулха түлэбэриин 94 ба 92 процентыень тогтоогдоһон болзорһоо гээгдүүлжэ оруулаа.

Гүрэнэй бюджедэй доходуудай гол зүйлынь эрьесын налог болоно. Гүрэн хадаа эрьесын налогые бюджедтэ оруулгые предприяти болон организацинуудай ударидагшадта сүм даалгаһан байна. Энэ хүндэтэ үүргэеэ зарим предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд мууса дүүргэдэг, эрьесын налогһоо бюджедтэ орохо мүнгэ зөөрие һаатуулдаг, түлэбэриин заршамые эбдэдэг байна. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын мяханай комбинат (директорынь нүхэр Сарбаев, главна бухгалтерынь нүхэр Нанин) квартальна түсэбэй ёһоор бюджедтэ оруулха 4,8 миллион түхэриг гэхэ гү, али эрьесын налогһоо орохо

ЭРХИМ hААЛИШАН

Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Мыдыгма Чимитова түрэл колхозоо баян болгожо, Эхэ орондоо ажахын продуктнуудые элбэг үгэхые хододоо оролдожо байдаг. Мыдыгма Бодиевна болбол 1951 онhоо эхилээд малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэ үнеэнэй hүү hаалгаяа эли бодо жэл ерэхэ бүри дээшэлүүлнэ. Үнгэрhэн жэлдэ даажа байhан үнеэдэйнгээ бүриhөө 1400 литр hүү hаажа, колхозой табигдаhан түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэhэн байгаа. Мүнөө жэл 7,5 hара соо даажа байhан 14 үнеэдэйнгээ түс бүриhөө 1500 литр hүү hаагаад байна. Нёгөө Яруунын аймагта эртэ саhан ..., үта үбэл болоходо үбhэ тэжээл дуталдажа ехээр тураhан малаа энэ түсэл hүү hааха хэрэг гэжэ тэмдэглэхэ ...

Мыдыгма Чимитова энэ амжалта ... туйлаад гэхэдэ, харжа малаа hайнаар харуулhан ... бухы оролдолго, мэргэжэл шадабари гарган ажалладаг байна. ... эрхим ажал хүдэлмэридэ ... дүй дүршэлые зоримгоор, шадамаарар хэрэглэдэг, ... сагта үнеэдээ үдэрэй гурба ... hаадаг, hайнаар бэлшээлэдэг юм. Үнеэдээ араатайгаар, удэрэй ... малай тииръэ байха үедэ ... байна. Мыдыгма Бодиевна ... байhан үнеэдэйнгээ абари ... hайса мэдэдэг.

—Энэ Сохондо гэжэ үнеэн талха ... юумэ долёогоо hаа hайн ... эбилдэг, үдэрэй 20 гаран литр ... үгэдэг юм. Харин тэрэ Зайhан hаалгаха болоходоо шарбалаха, байра hүүригүй, хайраадшье ... ядахагүй, ехэ hабэаhагүй ... юм. Харааган, сохёо hаа hа... даа, hү оройдоошье үгэхэгүй. ... хүгжэлгыйшэг мааажажа аргадан ... hахада хиблэhэн хибэхэд ... бэлижэ захалдаг. Тиигээд хүнэг ... дүүрэн удхэн hайхан hү гарадаг ...—гэжэ Мыдыгма Чимитова хөөрэнэ.

Нүхэр Чимитова үнеэдэйнгээ хүнүүдые элүүр ябуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг. Иланнгаяа үбэлэй сагта үнеэдээ hаабанайнгаа hүүлдэ хүхэнүүдыень хуурай аршуулаар аршадаг юм.

Тэрэ хадаа сэбэр эрхим шанартай hү тушаахын түлөө хододоо оролдожо байдаг. Тэрэнэй тушааhан hүн соо нэгэшье шорой тоосон ябадаггүй, харин дүн сагаан хөөhөөр хушагдаhан байдаг.

Нинтын малые үбэд хабарай сагта хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангаха гээшэ тэдэнhээ ашаг шэмэ ехээр абаха хэрэгтэ шиидхэхэ удхашанартай гэжэ Мыдыгма Бодиевна тоолоно. Мүнөө үбhэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй ябажа байхада энэ hаалишан сүлөөтэй сагтаа хододоо сабшалан дээрэ ошожо, үбhэ сабшалсадаг, тармалсадаг, hүряалдаг юм. Энэ зундаа өөрөө 50 центнер hайн шанартай үбhэ хуряахаб гэжэ уялга абаад, мүнөө тэрэнээ дүүргэжэ ойротоо.

Малажал хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байhанайнгаа түлөө «Республикын эрхим hаалишан» гэhэн нэрэ зэргээр хүртэhэн нүхэр Чимитова СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдые, тэрэнэй түгэсхэлэй заседани дээрэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэhэн үгые уншаад байхадаа үнэн зүрхэнhөө баясажа, саашадаа бүри hайнаар, бүри оролдосотойгоор ажаллахаб гэжэ хөөрэнэ.

—Манай түрэл Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство ажалша малша арад бидэнэй ажабайдалые hайжаруулхын тулада ехэ анхарал оролдолго гаргана гээшэб. Энэ анхарал оролдолгын харюуда бидэнэр улам эбтэйгээр, улам шударгыгаар ажаллажа, Эхэ ороноо баян болгохо, хүсэтэй болгохо ёhотойбди. Би энэ жэлдэ даажа байhан үнеэн бүриhөө 1700 литр hү hаахаб гэжэ уялгаа үгэнэб,—гэжэ нүхэр Чимитова хэлэнэ.

Ц. Номтоев.

Тарбагатайн аймагай «Победа» колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхидта агитатор Илларион Гаврилович Баннов шэнэ газетэ уншажа байна.

В. Бродачын фото.

БИЧУРЫН АЙМАГТА

АБАhАН УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЫН ТҮЛӨӨ

Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин поли дээрэ ажалладаг Окино-Ключевскойн МТС-эй комбайнер Очир Мункуев таряа хуряалгын сезон соо 300 гектар таряа «Коммунар» комбайнаар хуряаха уялга абаhан юм.

Нүхэр Мункуев абаhан уялгаяа дүүргэхын тула ехэ оролдолго гаргажа, ажалайнгаа бүтээсые үдэр бүри дээшэлүүлнэ. Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдтэ 13—15 гектар хуряадаг байhан аад, харин сентябриин 1-дэ 23 гектар hайн шанартайгаар хуряажа, бусадта хүдэлмэриин hайн жэшээ харуулаа.

Комбайнерай абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байhаниинь тэрэнэй хүдэлмэриин бүтээсэhээ эли тодоор харагдана.

НҮҮДЭЛ НАЙМАА ЭМХИДХЭБЭ

Окино-Ключевскойн сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Семёнов) таряа хуряалгын халуун үедэ колхознигуудые, механизаторнуудые, хүдөө ажахын ба бусад мэргэжэлтэдые үргэн хэрэглэлэй эд товараар таhалгаряагүйгөөр хангахын тула тусгаар мори тэргэтэй продавецые Молотовой нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхозой таряанажалай бригаданuудта ба малажалай фермэнүүдтэ гаргаhан байна.

Продавец нүхэр К. Смородникова колхозой полевой стануудаар, тракторна вагончигуудаар ба фермэнүүдээр үдэр бүри ябажа, худалдаа наймаа hайнаар ябуулна. Тюль, клиёнко, далемба, пулаад ба элдэб янзын гутал наймаанда саг үргэлжэ байдаг юм.

Гадна, тракторна бригаданuудые хангахын тула сельпогой правлени тэрэшэлэн ондоошье нүүдэл наймаа гаргана.

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Аймагай колхозуудай дунда таряа хуряалгын кампаниин үедэ социалистическэ мүрысөөнэй хэр зэргээр ябажа байhанай ба гүрэндэ таряа тушааха түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд сентябриин 1-нэй байдалаар гаргагдаhан байна.

Тэрэ дүнгэй ёhоор Еланска сомоной Логовскиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель таряа хуряалгаяа 40,7 процент дүүргэhэн, гүрэндэ ороохо тушааха август hарынгаа түсэб 121 процент дүүргэhэн байгаа. Тиин мүрысөөндэ энэ колхоз аймагай колхозуудай дунда түрүү hуури эзэлжэ, аймгүйсэдкомой ба партиин айкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

М. Фалилеев.

Нэгэ артелиин түрүүшүүл

Социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг Улан-Удын «Кооптруд» гэжэ олзоборилгын артель июль hара соо «Бурмонпромсоведэй» дамжуулгын Улаан туг абаа hэн.

Мүнөө энэ коллектив август hарын түсэбые 134 процент дүүргээд, сентябриин даалгабарые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Тус артелиин шатар үйлэдбэрилдэг цех энэ жэлэй түрүүшын квартал соо шатар хэхэ hайн мэргэжэлтэд үгы дээрэhээ гээгдэнги зэргэдэ ябагша бэлэй.

Шатар үйлэдбэрилдэг цехые даагша нүхэр Дружинин цехын мастер нүхэр Бальчугов хоёрой оролдолгоор шатар хэдэг мэргэжэлтэд богони саг соо бэлэдхэгдээ hэн. Мүнөө энэ цех үйлэдбэриин даалгабарие холо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Цех соо стахановецуудай тоо hара бүри олошорно. Стахановецууд Нечкина, Воротилкина, Ермолаева, Полякова гэгшэд үдэр бүри нэгэ хахад—хоёр нормо дүүргэдэг болоо. Нормоёо үдэр бүри 200 процент дүүргэдэг модошо дархан нүхэр Ковальдада «Стахановецта халуун баяр» гэhэн туг барюулагданхай. Август hарын дүнгүүдээр артель соогоо мүрысөөндэ илажа гараhан энэ цехтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

Артелиин бусадшье цехүүдтэ стахановецууд олон. Жэшээлхэдэ, модоной токарьнууд нүхэд Степанов, Карпов, Фролов, Дунаева гэгшэд ажалдаа горьтой амжалтануудые туйлаhан байна.

Энэ артелиин слесарь-наладчик нүхэр Трифонов, механик Леотек, технорук Дружинин гэгшэд үйлэдбэриин түрүүшүүл байхаhаа гадна, рационализаторнууд ба ухаалан зохёогшод юм. Эдэнэр жэлэй эхинhээ хойшо рационализаторска 5 дурадхал оруулаа. Мүнөө эдэнэр модоной токарна станогто өөрөө нүхэлхэ шэнэ патрон ухаалан зохёогоо. Тэрээнтэеэ хамта эдэнэр электроэнерги алмахын тула 2,2 киловаттай электромоторнуудые 0,6 киловаттай болгохо гэhэн дурадхал оруулаа. Энэ дурадхалые ажалдаа нэбтэрүүлбэл артель жэл соо 150 мянган түхэригэй түүхэй эд, материал болон электроэнерги алмаха арга олохо байна.

Артель шатар эльгээхэ стандартна хайрсагуудаар дутадаг байгаа. hаяхан артелиин түрүү хүнүүдэй нэгэн, пилорамщик нүхэр Бальчугов циркульна хюрөө тодхоод, богони боложо хаягдаhан модонуудые хюрөөдэжэ, стандартна хайрсагуудые хэхэ гэhэн дурадхал оруулаад, тэрэнь бэелүүлэгдээ. Мүнөө энэ артелиин үйлэдбэрилhэн шатар стандартна хайрсаг соо хэгдээд Харьков, Новосибирск, Чита, Барнаул, Советскэ Гавань ба ороной бусадшье городуудта эльгээгдэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдээр, сесси дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэhэн үгөөр зоригжоhон тус артелиин коллектив Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула ажалайнгаа темпые улам шангадхана.

И. Огнецветов.

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой номой хэблэл hүүлэй үдэрнүүдтэ иимэнүүд шэнэ номуудые хэблэлhээ гаргажа книготоргын магазинуудта тушаагаа:

«Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин табин жэл» (1903—1953). Бурят-монгол хэлэн дээрэ, 3000 хэhэг тиражтай, 30 мүнгэтэ.

Г. М. Маленков. «СССР-эй Верховно Соведэй заседани дээрэ хэлэhэн үгэ». Бурят-монгол хэлэн дээрэ, 2000 хэhэг тиражтай, 55 мүнгэтэ.

П. Хантаев, К. Маланов. «Шэнэ барилганuудта модо ехээр үгэхэ». Бурят-монгол хэлэн дээрэ, 1000 хэhэг тиражтай, 35 мүнгэтэ.

Ж. Балданжабон. «Таба». Дунда наhанай үхибүүдтэ зорюулагдаhан ном. Бурят-монгол хэлэн дээрэ, 3000 хэhэг тиражтай. 2 түхэриг 45 мүнгэтэ.

Ж. Балданжабон. «Галуунууд» бага наhатай үхибүүдтэ зорюулагдаhан рассказууд. Бурят-монгол хэлэн дээрэ, 3000 хэhэг тиражтай, 2 түхэриг 50 мүнгэтэ.

Намарай пар хахалалгые мартана

Наукын заабаринууд болон түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэhээ харахада намарай пар хахалалгые таряа хуряалгатай хамта ябуулхада хойто жэлынь ... баян ургаса ургадаг байна. ...риин аймагай колхозууд оройдоо ... гаран гектар пар хахалаад байна.

Энэ шухала хүдэлмэри яахадаа ... хангалтагүйгөөр ябуулагданаб гэхэдэ, олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд намарай пар хахалалгын удхашанарые тооногүй, тракторна бригаданuудта эрилтэ хэнэгүй. Олонхи колхозуудта комбайнуудые шэрэhэн тракторнууд үдэртөө хүдэлмэрилээд лэ hүниндөө миин байна. Комбайнуудые шэрэhэн тракторнуудые hүниндөө хүдэлмэрилүүлээ hаа, мүнөө нилээд ехэ пар хахалагдаhан байха hэн. Намарай пар хахалалгые hаадгүйгөөр ябуулхын тулада комбайнhaa гараhан соломо нэгэ доро суглуулагдажа согдоногүй. Соломо hурилэлгые механизмын хүсөөр хэхэ арга боломжо бии юм. Теэд Ториин ба Бургалтайн МТС-үүдэй директорнууд энэ хүдэлмэрие тоодоггүй байна.

Мүнөө аймагай колхозууд хамта 9500 гектар намарай пар хахалха түсэбтэй байhан аад, сентябриин нэгэнэй байдалаар, оройдоо 138 гектар хахалhан байна. Тиихэдэ зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, «Улаан Бургалтай», «Заветы Ильича», «Коммунизм» ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд мүнөө болотор нэгэшье гектар намарай пар хахалаагүй байhаар. Энэ ушарые hайса мэдэжэ байhан Ториин ба Бургалтайн МТС-үүдэй директорнууд нүхэд Сахаровский, Баранов гэгшэд, мүн аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлени тэрэниие даагша нүхэр Пятибратов намарай пар хахалалгые түргэдхэхэ тушаа хэмжээ абанагүй.

Д. Доржиев,
манай корреспондент.

...үнгэн зөөриин 12 процентые hаатуулhан байна. Мүн «Главнефтесбыдэй» управлениин (начальниинь нүхэр Багдасаров, главна бухгалтерынь нүхэр Глотов) квартал оруулха эрьесын налогой 9,2 процентые hаатуулhан байна.

Нютагай бюджедтэ оруулха түлбэринүүдэйнгээ хахад жэлэй түсэб Бурят-Монголой Худалдаа наймаанай министерствын организацинууд оройдоо 79,8 процент дүүргэжэ, бюджедтэ 558 мянган түхэриг дутуу үгэhэн байна. Энэнь мүн дээрэhээ болооб гэхэдэ, эд бараай эрьесын ба нөөсэлгэ хэлэлтын түсэбүүд дүүргэгдээгүй, хулгай ба урилтэтэй шанга тэмсэл ябуулагдаагүй, ведомствонууд доторой шалгалта хэхэ түсэбүүд дүүргэгдээгүй.

«Үйлэдбэриин ресурснуудай бүри түсэдөөр ба ашагтайгаар хэрэглэгдэхэ тумань, манай ажахын бүри хамтай химгадалтайгаар ба бодомжотойгоор эрхилэгдэхэ тумань, арадай ажахын бүхы hалбаринуудые хүгжөөлгөөр улам ехэ амжалтануудые туйлаха, арадай ажабайдалай материальна ба культурна хэмжээе дээшэлүүлгээр улам ехэ туйлаха байнабди, — гэжэ нүхэр Г. М. Маленков партиин XIX съезд дээрэ хэлэhэн байна.

Мүнөө үедэ зорилго юуб гэхэдэ, продукциин өөрын үные таhалгаряагүйгөөр доошолуулха, предприятии бүхэнэй ашаг олзотойгоор хүдэлмэрилхэ ябадал туйлаха хэрэгтэй.

1953 оной бюджет дотор гүрэнэй аппарадые тэдхэлгэдэ гаргадаг гаргашанууд 1953 онойхидо орходоо 6,5 миллиард түхэригөөр бага болгогдобошье, захиргаанда гаргагдадаг гаргашануудые саашадань бүри бага болгохо арга боломжонууд үшөө бии байна.

Манай республикын зарим предприятинууд болбол эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд финансова, штатно-сметнэ журамуудые эбдэhээр байна. Улан-Удэ городой 72 предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд 1953 ондо тэдээндэ тогтоогдоhон штадуудые регистрацида оруулхадаа бюджедээр хараалагдаhан суммаhаа 415 мянган түхэригөөр дээшэлүүлжэ сметэ табиhан байба гэжэ финансова органууд элирүүлээ. Гадна, финансова органуудай шалгаhан 260 организацинууд ба предприятинуудай 78-дань штатно-сметнэ заршам эбдэhэн ябадал элирүүлэгдээ, тэрэ тоодо: Железнодорожно районой больницада штатhаа гадуур административно-захиргаанай олон тоото хүдэлмэрилэгшэдэй байhан дээрэhээ 11 мянган түхэриг хуули бусаар үлүү түлэгдөө; Кузминский директортэй Железнодорожно клубта штатhаа гадуур 17 хүнэй хүдэлмэрилhэн дээрэhээ hара бүхэндэ 8800 түхэриг, хамта дээрээ хуули бусаар 59800 түхэриг салинда үлүү түлэгдэhэн байна. Мүн «Заготзерногой» реальбазын директор Бровкин сметээр хараалагдаагүй 5 хүниие хүдэлгэжэ хуули бусаар 6700 түхэриг үлүү гаргашалhан байха юм.

Финансова журам болон арьбалалгын ёhо гуримые нарин нигтаар сахилга хадаа СССР-эй Гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар дүүргэлгын шухала нүхэсэл мүн.

РЕДАКЦИДА ЕРЭhЭН БЭШЭГҮҮД

Хүдэлмэришэдэй творческо үүсхэл дэмжэгдэнэгүй

Социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай түрүү методые зүбөөр хэрэглэхэ ба рационализаторнууд болон ухаалан зохёогшодой творческо үүсхэлые халуунаар дэмжэн абаха гээшэ үйлэдбэриин программые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Гэбэшье, энэ талаар Улан-Удын судна заhабарилгын заводто горьтой дутагдалнууд бии. Тус заводой дирекци болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин түрүү методые ажалдаа нэбтэрүүлхэ гэhэн рационализаторнууд болон ухаалан зохёогшодой творческо үүсхэлые дэмжэн абажа, тэрээниие бүгэдын шадабари болгохын түлөө тэмсэл хэнэгүй.

Социалистическэ мүрысөөнэй ёhо тэдыгээр эмхидхэгдэhэнhээ боложо заводой механическа ба шудхалгын цехүүд август hарын түсэбые холо дүүргэнгүй үлэбэ. Цехүүд сооно голодhо гаргадаг, даалгабаряа дүүргэдэггүй хүдэлмэришэдэй тоо үшөө олон байhаар.

Заводой коллективэй дунда үйлэдбэриингөө даалгабарие hара бүри, жэл бүри дүүргэдэг түрүүшүүл-стахановецууд, эршэтэ ажалаараа коллектив соогоо хүндэтэй болоhон хүнүүд эндэ олон. Жэшээлхэдэ, фрезеровщигууд Л. Ткачук, Д. Хохриков, слесарь В. Арбутовский ба бусад тоологдоно. Гэбэшье, эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө тэмсэл хэгдэнэгүй. Залуу хүдэлмэришэдые хуушанай кадрова, мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэдтэ даалгажа, тэдээнэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар энэ оной март hара соо зохихо хэмжээ абтабашье, тэрэнь бодото дээрээ бэелүүлэгдэнгүй, саарhан дээрэ үлэшоо. Жэшээлхэдэ, фрезеровщик Хохряковто залуу фрезеровщик Максимовые даалгажа үгэhэн юм. Нүхэр Хохряков Максимовые гурбан hарын турша соо мэргэжэлтэй фрезеровщик болгохо уялгатай байгаа. Уданшьегүй нүхэр Хохряковой ээлжээтэ амаралтадаа гарахадань Максимовта туhалха, тэрэниие фрезеровщигой мэргэжэлдэ hургаха хүн «олдоогүй» дээрэhээ Максимов аргаа ядаад, ажалhaa өөрөө гараhан байха юм.

Заводой түрүү хүдэлмэришэд-рационализаторнууд үйлэдбэриин процессые hайжаруулха гэhэн 27 үнэтэ дурадхал хахад жэл соо оруулhан байна. Гэбэшье, эдэ дурадхалнуудай ганса нэгэниинь шалгагдажа үзэгдөөд, бэшэниинь заводой главна инженер нүхэр Друговай стол соо дараатай хэбтэнэ. Рационализатор нүхэр В. Ершовой оруулhан дурадхал шалгагдажа үзэгдэбэшье, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнгүй үлэшоо.

Гадна, заводой токарьнуудай дунда, средневолжско станок бүтээлгын заводой токарь-новатор В. Колесовой метод хэрэглэгдэнэгүй.

—Судно заhабарилгын заводуудта иимэ метод хэрэглэхэдэ ямаршье эффект үхэгүй,—гэжэ нүхэр Другов ямаршье үндэhэгүй шалтаг баридаг.

Эдэ ба бусад дутуу дундануудhaa боложо завод август hарын түсэбые минил 89,5 дүүргэбэ. Завод үйлэдбэриин программые hара бүхэн дүүргэхэ бүхы арга боломжотой. Тиимэhээ, заводой дирекци партийна болон профсоюзна организацинууд энэ арга боломжоёо дүүрэн хэрэглэхын тула коллективэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, хүдэлмэришэдэй творческо үүсхэлые халуунаар дэмжэхэ, дутагдалнуудаа ойрын сагта усадхаха зэргэтэй.

Л. Бондаренко.

Яаралгүй hууhаар

Үнгэрhэн үбэлые бэлэдхэл муутайгаар угтаhан дээрэhээ Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводой ОРС-ын магазинууд, столовонууд болон худалдаанай точконууд ажалшадые культурнаар хангаха хэрэгтэ горьтой алдуу дутуунуудые гаргаhан байгаа. Столово болон чайнанууд соо хүйтэн байдаг дээрэhээ, эдеэлхээ ерэгшэд дэгэлтээ hууха баатай болгошо hэн.

Гэбэшье, энэ ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэд үнгэрhэн үбэл хабарай алдуунуудhaa бодото hургаал абажа, нёдондонойнгоо дутагдалнуудые энэ жэлдэ дабтахагүйн тула мүнөө болотор өөдтэй юумэ хээгүй байhаар.

Мүнөө тус ОРС-ын 4 магазинуудай оройдоо нэгэниинь заhабарилагдаhан нэрэтэй. Энэ хүдэлмэри үүдэ пеэшэн хоёрые заhабарилгаар хизаарлагдаа.

Үбэлдэ бэлэдхэлэй ямар хүдэлмэри хэжэ байнабта гэжэ ОРС-ын начальник нүхэр Ларионовhoo асуухада «горьтойшье юумэ хэгдээгүй, hаял энэ хүдэлмэрие эхилхэ гэжэ байнабди, теэд заводой хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдые үгэнэгүй, юун лэ болгошо ааб» гэжэ харюусана.

Гадна, нүхэр Ларионов 1954 ондо шэнээр ашаглалгада оруулагдаха магазинда найдаад, мүнөө ажаллажа байhан магазинуудаа тоодоггүй дээрэhээ, тэдэнээ hайнаар, саг сооонь заhабарилха, дулаалха гэжэ яаранагүй.

Үбэлдэ бэлэдхэл саг зуурын хүдэлмэри бэшэ. Тиимэhээ магазинууд, столовонууд болон чайнануудые эртээнhээ, hайн шанартайгаар бэлэдхэжэ, нёдондо гаргаhан алдуу дутуунуудаа дабтахагүйн тула заводой дирекци болон ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэд бии байгаа арга боломжонуудаа бултынь элсүүлжэ, үбэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэрие hайнаар үнгэргэхэ ёhотой.

И. Гроссман.

Механизмууд муугаар ашаглагдана

«Бурлесхимсоюзай» системын «3-я пятилетка» гэжэ олзоборилгын артель Байкало-Кударын аймагай Оймуур тосхондо байдаг. Энэ артель олон янзын механизмууд болон комплексно агрегадуудаар гүйсэд зэбсэгжэнхэй.

Эдэ механизмуудай хүсые дүүрэн хэрэглэбэл, тус артель үйлэдбэриин программые саг сооонь дүүргэжэ, республикын олзоборилгын түрүү артельнүүдэй нэгэниинь боложо шадаха байна.

Гэбэшье, механизмууд болон агрегадуудые болошогүй муугаар ашаглаhан дээрэhээ энэ артельдэ үйлэдбэриингөө программые жэлhээ жэлдэ, hараhаа hарада дүүргэнэгүй. Энэ жэлдэ валовой продукци гаргаха 7 hарын түсэб оройдоо 81,8 процент дүүргэгдээ. 7 hарын турша соо станогууд болон түхеэрэлгэнүүдые ашаглалга минил 43,3 процент болоhон байна. Тиимэhээ станогууд болон түхеэрэлгэнүүд 8162 станок-час ажалгүй байгаа.

Гэхэ зуура, механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдэй хүсые дүүрэн ашаглаха бүхы арга боломжо эндэ бии. Хүсэ ехэтэй 2 локомобиль хүдэлгэбэл артелиин бүхы станогуудые электроэнергээр хангажа шадаха арга бии. Гэбэшье, эдэ 2 локомобиль мүнөө ашаглагданагүй. Мүн нэгэ пилораматай аад, тэрээнээ хүдэлгэнэгүй. Артелиин автомашинанууд бүришье муугаар ашаглагдана.

Тус артельдэ «Бурлесхимсоюзай» хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд үсөөн ерэнэ, ерэхэдээшье бодото туhаламжа үзүүлэнгүй бусашана.

«Бурлесхимсоюзай» правлениин хүтэлбэрилэгшэд энэ артелиин механизмууд болон түхеэрэлгэнүүдые дүүрэн хүсөөрнь ашаглахын тула ойрын сагта бодото туhаламжа энэ артельдэ үзүүлхэ зэргэтэй.

Е. Маслов.

Клуб, почто тухай үшөө дахин

Колхознигуудай культурна эрилтые хангаха хэрэгтэ зарим нютагуудта ёhотой анхарал үшөө хандуулагдадаггүй зандаа. Иимэ байдал Закаменай аймагай Енгорбойн сомоной «Сталинай зам» колхоздо үзэгдэнэ.

Колхозой клуб соо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри hулаар ябуулагдана. Клуб ехэнхи сагтаа хаалтатай байдаг. Эндэ культурна хэрэгсэлнүүд, хүгжэмэй инструментнүүд тон хомор. hүүлэй үедэ кино хаа яа асарагдана, лекци, элидхэл уншагданагүй. Клубай дэргэдэ уранhайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэгдээгүй байhаар.

Тэрэшэлэн уншалгын байшан муугаар хүдэлмэрилнэ, эндэ шэнэ газетэ, журналнууд үгы байна.

Колхознигуудай газетэ, журнал захиха гэхэдэнь, энэ хүдэлмэрие хэншье эмхидхэнэгүй. Энэ колхозой дэргэдэ почтово отделени үгы, теэд почто таhалгаряагүйгөөр зөөхэ тусхай почтальоншье үгы юм. Тиимэhээ эндэхи ажалшад бэшэг табихын, газетэ захихын тула арбаад километрын газарта байhан Шара-Азаргын почтово отделени ошохо баатай болоно. Мүн ябаhан хүнээр эльгээгдэhэн почто эзэдтээ хүргэгдэнгүй, сомоной гү, али колхозой правлениин гэр соо хэдэн үдэр хэбтэдэг.

Шара-Азаргын почтово отделениин начальник нүхэр Бальжуров газетэ захилга эмхидхэнэгүй. Тус почтово отделениин хүдэлмэрилэгшэд энэ колхозоор ябадаггүй юм.

В. Очиров.

Болгарие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 9 жэлэй ой

СОФИ, сентябриин 9. (ТАСС). Фашистска богоолшолһоо Болгарие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 9 жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан мүнөөдэр болоһон демонстрацида болгарска столицын 300 мянга шахуу ажалшад хабаадаа.

Арадай һайндэрнүүд ба баярнуудай болодог сентябриин 9-нэй нэрэмжэтэ талмай портредүүдээр, транспарантнууд ба плакадуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Тэдээндэ Болгарие сүлөөлэгшэ — Советскэ Союзда ба тэрэнэй баатарлиг армида зорюулһан амаршалгын үгэнүүдтэй болгаро-советскэ эбдэршэгүй хани барисаа бэхижүүлхые, эб найрамдалай ба уласхоорондын хани харилсаанай түлөө, орон доторoo социализм байгуулгада шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэхые уряалһан уриануд бэшээтэй.

Сэрэгэй парадай болохын урда тээ Георгий Димитровэй мавзолейн трибуна дээрэ Болгариин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Вылко Червенков, болгарска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй политбюрогой гэшүүд, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор, БКП-гэй Центральна Комитедэй секретарьнууд, ниитын, политическэ ба общественнэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, болгарска арадай армиин генералнууд гараба. Тэрэшэлэн СССР-һээ Болгарида һуугаа посол М. Ф. Бодров ба дипломатическа корпусой гэшүүд байлсаа.

Парадта софийска гарнизоной сэрэгүүд хабаадаа; Арадай оборонын министр генерал-полковник Петр Панчевский парадые угтан абаһан байна.

Удаань Софиин ажалшадай демонстраци хэдэн час соо үргэлжэлөө.

Иимэ демонстрацинууд Пловдивта ба Болгариин бусад городуудта болоо.

Хитадай түрүүшын автомобильна завод

Энэ оной июль һарада Хитадта автомобильна түрүүшын заводой барилга эхилһэн юм. Тэндэ хүдэлмэринь мүнөө бүри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Түрүүшын ээлжээнэй объектнүүдэй барилга дээрэ 114 мянга үлүүтэй кубометр газарай хүдэлмэри хэгдээ. Заводой гол корпусуудые бодхоохо бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Барилгашад хадаа үбэлэй үеын хүдэлмэридэ мүнөө бэлэдхэжэ ороо.

Румынска промышленностиин амжалтанууд

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниин машина бүтээлгын промышленность арадай засагай тогтоһонһоо хойшонхи саг соо байгуулагданхай. Мүнөө энэ промышленность ороной хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда шухала хэрэгтэй болохо түхеэрэлгэнүүдэй 90 үлүүтэй процентые бүтээдэг болоо. Бүд нэхэдэг промышленность утаһа ээрэдэг станогуудые, хлопок сэбэрлэдэг, ватерна, кардочесальна ба бусад машинануудые абана. Ботошаниин «Молдова» гэжэ бүд нэхэдэг томо комбинат орон доторoo бүтээгдэһэн машинануудаар зэбсэглэгдэнхэй.

Эдеэ хоолой промышленностьда түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ талаар горьтой амжалтанууд туйлагдаа. Сепараторнууд, хүсэтэ прессүүд ба холодильна установконууд, тоһоной заводууд ба һү буйлуулдаг фабрикануудта зорюулан олоор үйлэдбэрилэн гаргагдана. Сахарна ба загаһанай консервын заводуудта хэрэгтэй машинанууд бүтээгдэнэ. Хилээмэнэй заводуудта ба кондитерска фабрикануудта хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ жэл ерэхэ тудам олон болоно.

Пхеньянда марксизм-ленинизмын үдэшын университет нээгдэбэ

ПЕКИН, сентябриин 8. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Пхеньянһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, правительственна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулан марксизм-ленинизмын үдэшын университедые Корейн ажалай партиин пхеньянска городской комитет байгуулба. Университедэй программа хоёр жэлдэ үзэхөөр хараалагдаһан байна.

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойе тэмдэглэбэ

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, сентябриин 9. (ТАСС). Ородой гениальна уранзохёолшо Лев Николаевич Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойе чехословацка олониитэ мүнөөдэр тэмдэглэбэ.

«Руде Право», «Обрана Лиду», «Праце» ба бусад газетэнүүд Л. Н. Толстойн ажабайдал ба творчестводо зорюулагдаһан статьянуудые тунхаглаа.

«Руде Право» газетэ хадаа редакционно статья толилоо. Толстой хадаа чехословацка бүхы культурада ба илангаяа уранзохёолшод Алоис Ирасек ба Зденек Неедлы гэгшэдтэ ехэ нүлөө үзүүлһэн байгаа гэжэ статья соонь онсо тэмдэглэгдэнэ.

Толстойн үхэлгүй мүнхэ зохёолнууд, гэжэ газетэ бэшэнэ, марксизм-ленинизмын классигуудай зүгһөө үндэр дээдэ сэгнэлтэ абаа. СССР-эй олониитэ ажалшадай, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй баялигынь болоо, тэдэ зохёолнуудынь чехословацка арадта ехэ үнэтэй юм.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, сентябриин 9. (ТАСС). Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһэнэй ойе мүнөөдэр Венгриин олониитэ тэмдэглэбэ. Ородой агууехэ уранзохёолшын ажабайдал ба творчестводо зорюулагдаһан дэлгэрэнгы ехэ материалнуудые бүхы газетэнүүд толилоо.

Венгерскэ ажалшад, гэжэ «Непсава» газетэ бэшэнэ, гениальна уранзохёолшын зохёолнуудые тон ехээр һонирходог. Л. Н. Толстойн творчество венгерскэ шэнэ литературада ехэ нүлөө үзүүлһэн ба үзүүлжэшье байна.

ХИТАД

ШАНХАЙ, сентябриин 9. (ТАСС). Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһые Шанхайн олониитэ тэмдэглэбэ.

«Синьминьбао» газетэ «Реализмын агууехэ мастер» гэһэн гаршагтай статья үсэгэлдэр толилоо. «Вэньхуэйбао» газетэ Ясная Полянадахи Л. Н. Толстойн гэр-музейн фотозураг хэблэн гаргаа. Ородой агууехэ уранзохёолшын ажабайдал ба творчестводо зорюулагдаһан тусгаар статьянуудые «Цзефанжибао» ба «Синьвэнжибао» газетэнүүд мүнөөдэр тунхаглаа.

Литература ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэхитадай ассоциациин шанхайска отделени хитад-советскэ хани барисаанай обществын городской отделенитэй хамта энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан заседани мүнөөдэр үнгэргөө.

Городой библиотекэнүүдтэ ород, хитад ба бусад хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэһэн Л. Н. Толстойн зохёолнуудай выставкэнүүд эмхидхэгдээ.

МОНГОЛ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

УЛАН-БАТОР, сентябриин 9. (ТАСС). Монгол Арадай Республикын столицын олониитэ ородой агууехэ уранзохёолшо Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһэнэй ойе үргэнөөр тэмдэглэбэ. Предприятинуудта, культурна эмхи зургаануудта ба һуралсалай газарнуудта Л. Н. Толстойн ажабайдал ба ажаябуулгада зорюулагдаһан фотовыставкэнүүд эмхидхэгдэһэн байна. Педагогическа институтда, хэдэ хэдэн дунда һургуулинуудта уранзохёолшын «Дайн ба Эб найрамдал», «Хаджи Мурат», «Балай һүүлээр» гэжэ зохёолнуудаар литературна вечернүүд болоо. Л. Н. Толстойн рассказуудай сборнигые монгол хэлэн дээрэ хэблэн гаргахаар Монголой уранзохёолшодой Союз бэлэдхэһэн байна.

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһэн тухай ехэнүүд статьянуудые, тэрэнэй зохёолнуудай отрывогуудые столицын бүхы газетэнүүд толилһон байна.

КОРЕЙСКЭ АРАДАЙ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА

ПХЕНЬЯН, сентябриин 9. (ТАСС). Ородой агууехэ уранзохёолшо Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэл гүйсэһэнэй ойе арадай-демократическа Корея үргэнөөр тэмдэглэбэ. Энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Пхеньянда үсэгэлдэр болоо. Лев Толстойн ажабайдал ба творчество тухай корейскэ элитэ уранзохёолшо Хан Сер Я элидхэл хээ.

Л. Н. Толстойн түрэһөөр 125 жэлэй ойдо зорюулагдаһан суглаанууд Вонсанда, Хамхындэ, Синыйчжуда ба бусад городуудта, тэрэшэлэн олон предприятинуудта болоһон байна. СССР-тэй культурна барисаа байгуулха корейскэ обществын издательство ойдо зорюулан Толстойн зохёолнуудай сборник хэблэн гаргаба. «Чосо Мунхва» газетын үсэгэлдэр гараһан номер Толстойн ажабайдал ба творчестводо бүрин зорюулагдаба. Тэрээн соонь агууехэ уранзохёолшо тухай В. И. Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд, тэрэшэлэн корейскэ уранзохёолшодой ба Л. Н. Толстойн творчество тухай критигүүдэй статьянууд тунхаглагдаһан байна.

Хэдэн миллион хүүгэд һургуулида оронгүй үлэнэ

США-да гэгээрэлэй кризис болоно

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 8. (ТАСС). Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнтэй дашарамдуулан Юнайтед Пресс агентствын Чикагска корреспондент иигэжэ бэшэнэ: «классна комнатонуудай ба багшанарай һургуулинуудта тон олоор дутажа байһан оршон байдалда ороной олонхи хүүгэд һуража эхилхэнь. США-гэй хэдэн олон районуудта классна комнатонууд ехэ олоор дутана. Зарим һурагшад тахяагай байранууд байһан газарта, заримаанинь палатка соо номоо үзэхэ болоно. Хэдэн мянган һурагшад фабрикануудай байшан соо, складууд, церковьнүүд, подвалнууд, харалгын ба спортивна залнууд соо кафетеринуудта ба городской самоуправлениишье байшангууд соо һураха байна»...

Зарим районуудта, гэжэ корреспондент заана, класс бүридэ 60—70 һурагшад һураха байна. «Түймэрэй болохо талаар аюултай гэжэ тоологдоһон һургуулинуудта бүришье олон хүүгэд һураха юм».

Арай гэжэ «уншажа ба бэшэжэ шадаха» болоһон, «саг зуурын» олон багшанар һургуулинуудта хүдэлмэрилнэ гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Арабска оронуудай Лигиин соведэй мэдүүлгэ

КАИР, сентябриин 8. (ТАСС). Арабска оронуудай Лигиин соведэй мэдүүлгэ хэблэлдэ тунхаглагдаба. Марокко ба Туниста французска империализмын агрессивнэ ябуулга тухай асуудалаар Лигиин Политическэ комитедэй баталан абаһан шиидхэбэрие совет һайшааба гэжэ тэрээн соонь мэдээсэгдэнэ.

Арабска оронуудай Лигиин гэшүүд—гүрэнүүд Мароккын султанине французска засагаархидай зайсуулһан ябадалда эсэргүү буруушаалга хэхэ зуураа, тэдэнэр французска засагаархидай Марокко хэжэ байһан хуули бусын ябуулгануудые яабашье мэдэрхэгүй гэжэ мэдүүлһэн тухай дурсагдаһан мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

«Лигиин совет хадаа,—гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ, — Арабска оронуудай олониитын баадхажа байһан тусхай хэмжээнүүдые абаха шухала болгохогүйн түлөө Марокко ба Тунисай хуулита эрилтэнүүдые бэелүүлхыень Генеральна Ассамблей хадаа болохоёо байһан сесси дээрэ Францие баадхаха бэзэ гэжэ найдана.

Швейцаридахи уласхоорондын шатарай турнир

НЕЙХАУЗЕН, сентябриин 9. (ТАСС). Дэлхэйн түрүү һууриин түлөө шатарай турнирай үсэгэлдэр болоһон зургаадахи турта Керес Болеславский хоёрой парти түргэнөөр дүүрэв. Хараар наадагшань партиин эгээл эхин дээрэ тэргээ эндүүржэ табижа үгөө. Керес нүгөөдынгөө добтолгые хилбараар гэдэргэнь сохижо 22-дохи ябадалдаа илалта туйлаа. Тайманов Авербахтай наадаһан партидаа ноёнойнь флангда хүсэтэй добтолго хэһэн байна. Авербах олон бодонуудаа алдаха аюулда ороходоо шүүгдээб гэжэ мэдэрһэн байна. Найдорф Петросянине шүүгээ. Петросян партиингаа тэг дунда хүбүүгээ харангүй алдажа муу байдалда ороһон байха юм. Дүрбэн парти хойшолуулагдаа: Смыслов Котовтой наадаһан партидаа булюу байдалтай, Сабо Глигоричын урдаһаа наадахадаа тэмээнэй мүр дээрэ байһан үлүү хүбүүтэй, Решевский Штальбергые шүүжэ болохоор байдалтай.

Үглөөдэр долоодохи тур болохо, тэрээн дээрэ Авербах — Найдорф, Сабо —Тайманов, Эйве—Глигорич, Штальберг—Бронштейн, Болеславский—Решевский, Котов—Керес ба Геллер—Смыслов наадаха байна. Петросян наадалгада оронгүй үлөө.

Агаарай аюулгүй байдалай асуудалаар дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй заседаниин Берлиндэ болоһон тухай коммюнике

БЕРЛИН, сентябриин 8. (ТАСС). Агаарай аюулгүй байдалай асуудалнуудаар советскэ, американска, английска ба французска сэрэгэй засагайхидай түлөөлэгшэдэй 9-дэхи заседани Берлиндэ советскэ засагайхидай байрада сентябриин 7-до болоо.

Советскэ делегацие авиациин генерал-лейтенант Подгорный, американска авиациин бригадна генерал Биб, британска авиациин вице-маршал Эдвардс-Джонс, французска авиациин дивизионно генерал Монтреле гэгшэд толгойлһон байна.

Самоледуудай ниидэлгэдэ аюулгүй байха ябадал хангалгада хабаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ. Агаарта ниидэжэ ябахадаа самолёдуудай хоорондоо визуальна сигнализаци үгэлсэхэ шэнэ системэ хэрэглэхэ тушаа 4 делегацинуудаар табигдаһан хэдэ хэдэн дурадхалнууд заседани дээрэ хаража үзэгдөө. Техническэ экспертнүүдэй гол хүдэлмэри дүүргэхэ группада ажалаа үргэлжэлүүлхэдэнь шухала болохо заабаринууд үгтэһэн байна.

Удаадахи заседанинь Берлиндэ американска сэрэгэй администрациин байрада болохо байна. Заседаниин болохо үдэр ба саг хожом тодорхойлогдохо юм.

Корейдэ сэрэгэй пленэйхидые репатриацилга

ПЕКИН, сентябриин 8. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Кэсонһоо мэдээсэһэн мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Улаан Хэрээһэнэй центральна холимол группа хоёр талаһаа сэрэгэй пленэйхидые хүлеэн абаха районуудтаа 33 үдэр соо хүдэлмэрилжэ ажалаа дүүргэбэ. Тэндэ болоһон заседани дээрэ Улаан Хэрээһэнэй корейско-хитадай талын группын ахалагша гэшүүн Хань Кук Цон сэрэгэй пленэйхидые андалдаха үедэ туһаламжа үзүүлхэ талаар центральна холимол группын хэһэн хүдэлмэриин шэнжэлэл хэбэ. Тусхайлбал дурсагдаһан үе соо американска талада доро дурсагдаһан гэмнэлтэнүүд хэгдэһэн юм гэжэ тэрэ мэдүүлбэ:

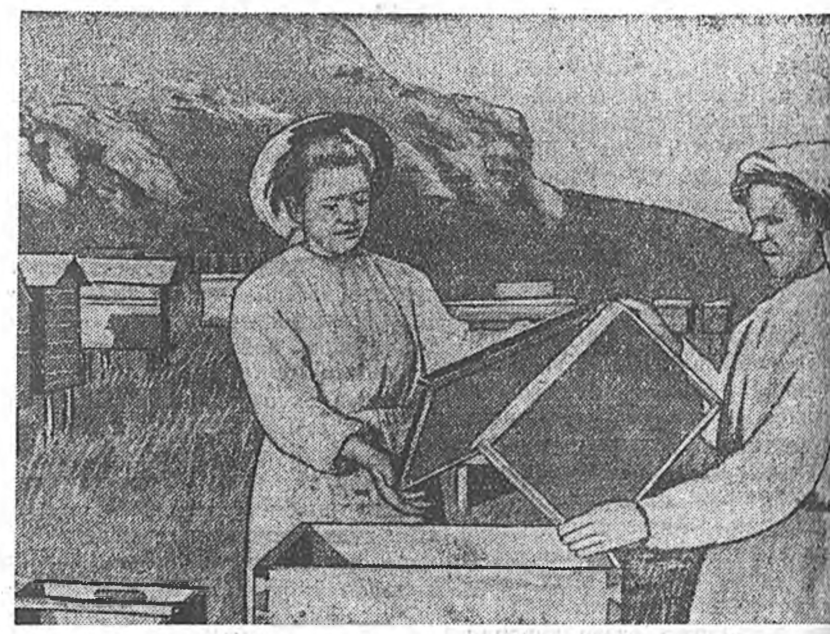
ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй персоналһаа табигдаһан лагерьнуудай харуулшад газова бомбонуудые 32 дахин хэрэглээ; сэрэгэй пленэйхидые алаһан ба бусад шэрүүн шанга ябуулганууд 27 дахин хэгдээ; репатриировалагдаха сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсаха пунктнуудта ошожо ябаха үедэнь американецуудай заабаряар лисынмановска алууршад сэрэгэй пленэйхидтэ 12 дахин гэнтэ добтолһон байна; муугаар эдеэлүүлхэ, эдеэ хоолой зүйлөөр хангалгые таһалдуулха ба бага болгохо ушар 26 дахин үзэгдөө, үбшэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидтэ медицинскэ туһаламжа үзүүлхэһээ арсаһан ба сэрэгэй пленэйхидэй бэеын элүүрые муудхаалгада зорюулагдаһан ябуулганууд 9 дахин ушарһан байна; сэрэгэй пленэйхидые хүсөөр барижа байлгаһан, тусхайлбал, сэрэгэй плендэ ороһон эхэнэрнүүд ба тэдэнэй хүүгэдые хүсөөр барижа байһан ушар 27 дахин үзэгдөө; Улаан Хэрээһэнэй корейско-хитадай түлөөлэгшэдэй сэрэгэй пленэйхидтэй барисаа байгуулгадань һаад үзүүлһэн, эдэ түлөөлэгшэдые доромжолһон ушар 9 дахин үзэгдөө; корейско-хитадай сэрэгэй пленэйхидэй хубиин зөөрие тонон дээрмэдэжэ абаһан ушар 3 дахин гараһан байна.

Залуушуулай Бүхэдэлхэйн фестивальда Финскэ хабаадагшадые мүрдэн хэһэлгэдэ эсэргүүсэлтэ

ХЕЛЬСИНКИ, сентябриин 7. (ТАСС). Залуушуулай ба студентнүүдэй Бухарестдэ болоһон Бүхэдэлхэйн 4-дэхи фестивальда хабаадаһан залуу хүдэлмэришэдые ороной хэдэ хэдэн предприятинуудта хүдэлмэриһөөнь гаргаһантай дашарамдуулан Финляндиин фестивалиин национальна комитет, эдэ хүдэлмэришэдэй интересүүдые хамгаалха тухай профсоюзна организацинуудта заабаринуудые үгэхые гуйжа ЦОПФ-тэ (Финляндиин профсоюзуудай центральна нэгэдэл) хандаба.

Греческэ солдадуудые Корейдэ эльгээнэ

АФИНЫ, сентябриин 8. (ТАСС). Греческэ сэрэгүүдэй, тоогоороо 16-дахи шэнэ отряд сентябриин 6-да американска сэрэгэй транспортаар Корейдэ эльгээгдэбэ. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ удаа 400 солдадууд ба офицернүүд Корейдэ ябуулагдаба.

Ивалгын аймагай «8-ое Марта» колхозой зүгын пасека дээрэ зүгын гаран бүлэ тоологдоно. Энэ зундаа зүгын тоһо суглуулдаг газарнуудые таарууг ашаглахын тулада зүгын бүлэнүүд 4 газарта хубаагдажа байлгагдаа. Нэгэ бү зүгын бүлэнүүд Сэлэнгын аймагай территори дээрэшье абаашагдаһан байха Зүгынүүдые иигэжэ харууһалһанай ашаар энэ жэлдэ мёд ехээр суглуулагдаа.

Мүнөө зүгышэд зүгынүүдээ үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ байна. Зүгын бүлэн үбэлдөө эдихэ мёдоор хүсэд хангагдаа. Энэ жэлдэ колхоз ажалта үдэртэ граммы мёд хубаахань. Ажалта үдэр ехэтэй түрүү колхозникууд 25—30 ки грамм хүрэтэр мёд абахань.

Зүгын пасека даадаг И. Брянский, зүгышэд Я. Брянский, Т. Емонакова шэд эрхимээр ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүгышэд Я. Брянский Т. Емонакова хоёр зүгынүүдээ үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэри хэжэ байна.

С. Марковай фото.

Намарай нооһо хайшалалга дүүргэбэ

Бичурын аймагай «В защиту мира» колхоз хонидой намарай нооһо хайшалалгын хүдэлмэрие һаяхан дүүргэбэ. Эндэ нооһо хайшалалга гансал электрохайшалалгын агрегадай хүсөөр үнгэргэгдэһэн байна. Хамта дээрээ тус колхоз 1800 шахуу хонидые хайшалжа, хонин бүрһөө дунда жэшээгээр 600 гр нооһо абаба.

Мүнөө колхоз нооһо туша даалгабаряа сүм дүүргэнхэй.

М. Николаев

Амиды экспонат

Һаяхан хүүгэдэй самотическа санаториин ажахые даагша Д. Н. Брянский хизаар ороноо шэнжэлхэ республиканска музейн байгаалиин таһагта хилгааһан хорхой амидыгаар асаржа тушааба.

Энэ хорхой хэдэн сантиметрһээ эхилээд, 1,5 метр хүрэтэр утатай мүртөө тон нарихан байдаг. Тэрэнэй бэеынь хүндэлөөшөө 0,4—0,5 миллиметр болодог. Нүхэр Брянскиин асарһан хорхой 80 сантиметр утатай.

Энэ нарихан хорхой тогтомол гү, али урадхуул хүйтэн уһан соо байрладаг. Тэрэ эдеэ болбосоруулха организмтай болобошье, хоол эдидэггүй, харин бүхы бэеэрээ шэмэжэ хооллодог юм. Түрэхэдөө олон зуун нариихан түриһэнүүдые нэгэ гаргадаг. Тэдэнь абаһаар молл мэтын зөөлэн бэетэй амита бэедэ аһажа үдэдэг. Удаань тар сохо гэхэ мэтэ амитадай залг хоолоор дамжан, тэдэнэй досоо жо тэндэ ехэ болодог юм.

Урдань хүн зон энэ хорхойе хү ба малда хоро хүргэдэг юм бододог һэн. Харин научно-шэн лэлгын ёһоор энэ хорхой ямар хоро хүргэдэггүй гэжэ элирүү дэнхэй.

Мүнөө энэ һонирхолтой экспо музейн байгаалиин таһагта таб тай.

З. Бухаров

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО БА ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ГУРБАДАХИ УРЬҺАЛАМЖА

1953 оной августын 30-да Магнитогорск городто боло шүүбэринүүдэй 10-дахи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудтахи серинүүд ба облигацинуу удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл;

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэрин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэрин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэрин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэрин [illegible]
040230	1—50	500	044922	40*)	1 000	050069	49*)	1 000	055618	26*)	[illegible]
040386	1—50	200	044994	34*)	5 000	050076	28*)	1 000	055619	47*)	[illegible]
040470	47*)	1 000	045154	41*)	1 000	050160	49*)	10 000	055711	1—50	[illegible]
040651	34*)	1 000	045534	1—50	500	050240	15*)	1 000	055879	1—50	[illegible]
040877	02*)	1 000	045552	32*)	1 000	050406	13*)	1 000	055894	44*)	[illegible]
040919	19*)	1 000	045761	20*)	5 000	050630	25*)	1 000	056189	41*)	[illegible]
041025	1—50	500	045909	02*)	1 000	050707	40*)	1 000	056279	46*)	[illegible]
041143	36*)	1 000	046048	16*)	1 000	050712	1—50	500	056423	1—50	[illegible]
041169	47*)	1 000	046141	04*)	1 000	050774	47*)	1 000	056557	49*)	[illegible]
041263	29*)	1 000	046167	49*)	1 000	051292	1—50	200	056585	1—50	[illegible]
041405	49*)	1 000	046524	01*)	1 000	051389	1—50	200	056749	50*)	[illegible]
041459	1—50	500	046697	33*)	1 000	051568	48*)	1 000	056857	41*)	[illegible]
041726	21*)	10 000	047007	04*)	1 000	051663	1—50	200	056883	39*)	[illegible]
041871	28*)	1 000	047198	1—50	500	051765	18*)	10 000	056916	1—50	[illegible]
041924	16*)	1 000	047426	25*)	1 000	051799	42*)	25 000	057026	37*)	[illegible]
041943	18*)	1 000	047501	05*)	1 000	052394	1—50	200	057247	45*)	[illegible]
042068	01*)	1 000	047506	06*)	1 000	052552	1—50	200	057277	41*)	[illegible]
042079	1—50	200	047635	1—50	200	052667	48*)	5 000	057416	46*)	[illegible]
042319	29*)	1 000	047770	1—50	200	052670	07*)	1 000	057470	11*)	[illegible]
042335	09*)	1 000	047803	02*)	1 000	052702	26—50	200	057662	24*)	[illegible]
042531	1—50	200	047851	43*)	1 000	052725	36*)	1 000	057667	22*)	[illegible]
042665	27*)	1 000	047867	1—50	200	052753	1—50	500	057691	15*)	[illegible]
042695	02*)	1 000	047959	1—50	200	052818	1—50	500	057703	50*)	[illegible]
042709	1—50	200	047974	36*)	1 000	052890	1—50	200	057734	12*)	[illegible]
042716	31*)	1 000	047979	1—50	200	052934	1—50	500	057753	30*)	[illegible]
042835	36*)	1 000	048019	43*)	5 000	052955	35*)	1 000	057777	21*)	[illegible]
042987	23*)	5 000	048222	1—50	200	053000	40*)	1 000	057896	06*)	[illegible]
043006	1—50	500	048358	27*)	1 000	053007	03*)	1 000	058172	05*)	[illegible]
043050	11*)	1 000	048601	36*)	1 000	053118	1—50	200	058189	23*)	[illegible]
043168	10*)	1 000	048657	44*)	1 000	053500	04*)	1 000	058253	40*)	[illegible]
043396	1—50	200	048688	1—50	500	053650	1—50	500	058340	1—50	[illegible]
043515	30*)	1 000	048802	06*)	5 000	054022	30*)	5 000	058391	1—50	[illegible]
043583	11*)	1 000	048894	10*)	10 000	054162	05*)	1 000	058448	1—50	[illegible]
043587	25*)	1 000	048950	09*)	5 000	054244	1—50	200	058623	1—50	[illegible]
043602	1—50	500	049096	06*)	1 000	054327	1—50	500	058950	40*)	[illegible]
043742	22*)	1 000	049281	49*)	1 000	054396	26*)	1 000	059242	1—50	[illegible]
043748	1—50	500	049337	49*)	1 000	054590	1—50	500	059294	41*)	[illegible]
043837	37*)	1 000	049415	13*)	1 000	054767	1—50	200	059325	13*)	[illegible]
044071	04*)	1 000	049548	1—50	200	054788	1—50	200	059487	35*)	[illegible]
044223	06*)	5 000	049561	1—50	200	054932	05*)	10 000	059567	46*)	[illegible]
044355	25*)	1 000	049597	1—50	500	055033	32*)	1 000	059733	1—50	[illegible]
044543	15*)	50 000	049866	10*)	1 000	055067	1—50	200			
044615	42*)	1 000	049885	47*)	1 000	055315	12*)	1 000			
044740	1—50	200	050018	1—50	200	055430	29*)	1 000			

*) Энэ серин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүри 200 түхэриг шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—ажалшадай депутадуудай Магнитогорско городской Соведэй гүйсэдхэхэ Комитедэй түрүү К. И. ПОЛУХИН.

Комиссиин харюусалгата секретарь В. П. ЖИШКО.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00623. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.